UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 22 01 12 027 3

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL 248 F95L4 1848
Fuzuli, Mehmet
Leylá ve Mecnun

1561

17/52

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/leylvemecn00fuzu

1561

PL
248
F95 L4
1848

LIBRARY
DEC 20 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

هذا کتاب لیلی مجنون

بسم الله الرحمن الرحیم

الهی لیلئ سر حقیقت سراپرده وحدتدن اقتضای ظهور ایدوب تجلی جمال ایله فضای صورتی مزین ایتدکده و مجنون سرگشته بادیهء غفلت ایکن اول شعشعه جمالی کوروب عنان اختیاری الدن کتدوکده اگر علاقه آبای علوی ورابطهء امهات سفلی اول لعبت جانفزایه وصلته مانع اولمیوب فریب مواعظ کونه وحیلهء نصایح نمونه ایله محرک سلسلهء انقطاع وپیوند تدبیر وصال ومدبر وسیلهء انفصال عقد اتصال اولمق ایتسه لر توقع اولنور که نه اول لیلئ عالم آرایه بو تعزز رفع حجاب جمالنه موجب تأخیر اوله ونه اول مجنون جهان پیمایه بو تزویر نفی تصورات نفسانیه باعث تقصیر واگر بهانهء فسانه ایله عشق حقیقی وحسن ازلیه دن فضلای بلاغت پیشه وبلغای فصاحت اندیشه جواهر اسرار رشتهء اظهاره چکوب وثمرهء اغماض شجرهء عبارتده کوستروب نقاب خفا وحجاب عنا رفع ایتمک ایتسه لر ترقب اولنور که حسن مساعدت سبحانی ولطف معاونت ربانی

حصول مرتبه وصول وحضور درجه ظهوره ممهد اولوب پس لیلی مجنونك خاصلرنه ومجنون حسن اخلاصلرینه امانت تشنیع عنادن ودیعت

٢

[illegible]

وحیله

وجهیله میسر اولوب حکایت لیلی کبی عالمگیر و محنت مجنون کبی بقاپذیر اوله والله المعین بو حضرت عزتدن اظهار حمد ایله استمداد حصول مطالب درواثار شکر ایله استدعاء ستر معایب در

الحمد لواهب المکارم — والشکر لصاحب المطاعم

وهو الازلی فی البدایه — وهو الابدی فی النهایه

قد شاع بصنعه بیانه — ما اعظم فی البقاء شانه

سبحان الله زهی خداوند — بی شبه و شریک و مثل و مانند

مشاطهٔ نوعروس عالم — گوهرکش سلک نسل آدم

صراف جواهر حقایق — کشاف غوامض دقایق

پیدا کن هر نهان که باشد — پنهان کن هر عیان که باشد

معمار بنای آفرینش — سیراب کن ریاض بینش

یارب مددی که دردمندم — آشفته و زار و مستمندم

از فیض هنر خبر ندارم — جز بی هنری هنر ندارم

شغل عجبی گرفته‌ام پیش — پیش و پس او تمام تشویش

٣

ای پرده کش رخ نور مبهم — منتظم انتظام عالم

ای نقش طراز صفحهٔ خاک — صاحب رقم خطوط افلاک

ای مخترع جهات ارکان — کان گهر وجوب وامکان

ای مبدأ فیض آفرینش — سندن روشن چراغ بینش

ای پرده ماسوی نقابوڭ — سندن اوزره سنوڭ حجابوڭ

ای سرّ وجودڭ امری معلوم — موجود ایمین سن اوزره معدوم

ای سیّدی گل وطور گلستان — فیض کرمڭله سبز وخندان

ای واری یوق ایمین یوقی وار — یوق وارلغڭده ظن وانکار

ای شاهد غیب پرده داری — فکرڭ گل معرفت بهاری

ای عالمه فیض وجود سندن — خلقه شرف وجود سندن

ای جمله جهان سکا رضا جو — سندن خالی سنڭله مملو

ای شمع ازل فتیله نوری — بزم ابد انجمن فروزی

ای شبه وشرکدن منزّه — سرّ ازل وابددن آگه

ای بارخدای عالم آرای — تحسین اثیوڭه ایمن اوله رای

٤

[illegible]

اتدنگ کرکن کرآز وکرچوق	برنسته کرکلو یوق که ادل یوق
برنو حلا ایلدنگ مهیا	کیم کلدی قصوردن مبرا
اشیاده اکرچه راز چوقدر	اول کیم اوله رازنگ آنده یوقدر
اشیانچه سندن اولسون آگاه	القدرت والبقاء لله

بو مناجات دریاسندن برکوهر در وتضرع معدننندن برجوهر در

یارب کرم ایتکی خوار وزارم	درکاهه لیسی امیدوارم
تو پراغیدم ایلدنگ بر انسان	متوجب عقل و قابل جان
کر جانه خاک درکهک در	در عقل ایله سالک رهکدر
بن کلشن جان ایچنده خارم	آیینه عقل ره غبارم
نم وارکه لاف ایدم اوزیدن	محوایله بنی نم کوزیدن
اول کوکه یوقیدی بنده قدرت	قیلدنگ بنی غنچه ده شفقت
جان وردنگ صاحب دل ایتدنگ	ادراک اموره قابل ایتدنگ
کر صنعیه صورته مثالم	حکمرد قضانو کوردی حالم
حالا که حواله کاه جودم	مقبول سعادت وجودم

5

[illegible]

دنیا ندر و تعلقاتی — اندیشهٔ موت در حیاتی

امّا دیمزم بما ندر اول هم — سرمنزل امتحاندر اول هم

بالله که بو دلفریب منزل — ایله بکا ویردی راحت دل

کیم اکّی مقامی اونتدم — صاندم وطنم مقام طوتدم

شکل کلودایسی ترکن ایتمک — براوزکه مقامه داخی تیمک

من بیله قلوردم اعتباری — کیم بونده اولور کوکل قراری

بوندن اوزکه مقام اولمز — ذوقی بوینک تمام اولمز

امّا چو سونکدر بو کشتی — کیم دینیدن اوزکه آخرت وار

اولدرکه مقام جاودانه در — کام دل و راحت روانه در

کفارکا اعتقاد قلدم — اول بخشی راغ اولدوغینی بلدم

بلدم بو ایش سونک مرادنک — کیم اهل کمال اوله عبادنک

بونده یته رتبت و کماله — آنده یته دولت وصاله

فرض اولدی بو عزمی جزم قلمغ — معراج کماله عزم قلمغ

بوراهدن ایتمک اولمز اکراه — خوش راهدر اکا کدن راه

ای عموم سطوتک تأثیر نیران جحیم — وی سحاب رحمتک سیرآب فردوس برین

قدرتک گلزارینه بر سبزه سدرة المنتهی — حکمتک شمعینه بر پروانه جبریل امین

صنعتک ایوانینه بر قندیل دور آسمان — صنعتک دیباجه سنده بر ورق روی زمین

درگه تعظیم و تکریمکده عالم کامجوی — خرمن احسان و الطافکده آدم خوشه چین

عرصهٔ ادراک فوز رأفتک دار الامان — رشتهٔ امید فیض رحمتک حبل المتین

خاکدن هر ذره تأییدکله بر جسم لطیف — آبدن هر قطره توفیقکله بر در ثمین

اول عموم الفیض منعم سن که فیض شاملک — رزق تقسیمنده قلمز اختیار الصالحین

وادی درگاهکده سرگشته فهم تند سیر — ملک توحیدکده در محصور عقل دوربین

علم عرفانکده هر کیم بر یقین بولمش ترقی — هیچ شک یوقدر کیم اول ادراک حصر ایمز یقین

اقتضای حکمتک اظهار قدرت قلمغه — اختلاف طبعه اضدادی ایتمش همنشین

اختلاف حادثات دوردن گورمز خلل — کیمه کیم معمورهٔ حفظک اولور حصن حصین

هیچ کیم جرمیله درگاهکدن اولمز ناامید — سندن ایرر کام اگر رسوا اگر خلوت نشین

سنسن اظهار ایلین معشوقه عاشق شوقنی — عاشقی سنسن قلان معشوق شوقیله حزین

نشئهٔ عشقکله مجنون سرودی دردناک — پرتو حسنکله در لیلی جمالی نازنین

۷

[illegible]

حاشا که بو طرفه نقش غرا — نقاشندن اوله مبرا

شویله که بو بارگاه عالی — بردم ایدسندن اوله خالی

فکر ایله و کور ندر بو اسلوب — نه صانعه در بو صنع منسوب

هر ذره ده ظاهر کن ظهوری — براوزرکیه باغلودر ضروری

ای حکمته باقمین نظرسیز — احوال زمانه دن خبرسیز

طعن ایتمه که چرخ بیوفادر — دایم ایشی جورله جفادر

شرح ایله بکا که چرخ نه ایتدی — آندن نه خفا ظهوره یتدی

نک وار ایدیکیم الکدن آله — نه مرتبه دن اشاغه صاله

دورانه کتوردی مهر و ماهی — انجمدی سپیده وسیاهی

که آتش زجر آب ویردی — که باده خم تراب ویردی

شمع املوک منور ایتدی — هر نه دلدنک میسر ایتدی

قلدی سنی هیچدن برآدم — اسباب تنعمک فراهم

چرخک خود ایشی سکله نیله — سن نیله نک ایتکده سویله

هر دم اونه بیوفا اوقورسن — دونسون دیونک دعا اوقورسن

المه اله ساغر مى ناب
اولمه نكران سبزه نبك
دف كبى كوكسده لهو قويمه
دامان طريق شرعه دوتحل
تحقيق وسيله وصول ايت

كيم غرقه ايدرسنى بو كرداب
كاينه ديبوكه صالورزنك
نى كبى هواى نفسه اويمه
هرنه كه خلاف شرع ادنوتحل
تقليد شريعت رسول ايت

بو سرد فترانبيانك اوصافندن بر ورقدر وسرورا
اصفيانك كلزار الطافندن بر طبق در

اى پادشه سرير لولاك
اولشن افلاك خاك راهك
اى راقم نسخه معانى
شاهنشه مسند رسالت
اى عرش نواز فرش پرور
سردفتر انبياى مرسل
اى واضع اصطلاح ايمان

مقصود وجود خاك وافلاك
چكمش افلاكه خاك جاهك
معموره علم دينه بانى
رتام قواعد عدالت
دفتردار حساب محشر
انلاره هم اخروهم اول
حقدن سبب نزول فرقان

کیفیت حالی روشن ایتدنک — خیر و شرایشین معین ایتدنک

احوال اوامر و نواهیه — معلوم ایتدنک بزه کماهی

سن بلدردک که کیم در اللّه — سن سیز کیم اولوردی اندن آگاه

کمراهلری طریقهٔ صالحه نک — افتاده لرک الینی آلدنک

فاش اوله نصیحتک جهانه — سن قویمدنک اورتده بهانه

اما بزه بو قدر اول سعادت — کیم حفظ طریقک اوله عادت

اهمال ایدرز طاعتکده — تقصیر اداء خدمتکده

هرنیجه که خوار و شرمسارز — بو جرمله هم امیدوارز

کیم فیض عواطف عمیمونک — شاد ایلیه کولکی اهل سهونک

عاصی لرک اوله سن پناهی — نومیدلرک امیدگاهی

سنسن چو شفیع هر معاصی — نه غم اگر اوله کیمسه عاصی

کر بنده اوله تمام طاعت — اظهار ایدن بولور شفاعت

سنسن بو سریر پادشاهی — بو ملکده اولنک پناهی

هر عصرده بر نبی ظهوری — هر دورده بر رسول نوری

۱۰

بو شب معراج بیانیدر و مطلوع آفتاب آسمانیدر

چون فیض وجود نکیلهٔ پاک — رشک فلک اولدی عرصهٔ خاک

دیدار یکی کورنکی فلک لر — پابوسکی تیکی ملک لر

چوق ایلیوب اضطراب پیدا — اللهدن اندلر تمنا

بر بختی زمان شرف لو ساعت — رفع اولدی دعالره اجابت

جبریل بیوب بیوردی فرمان — کای سرور ریاض علم و عرفان

خورشید نکی عرش سایه قلغل — معراجی بلند پایه قلغل

ای قدری بلند پادشه دور — لطف ایت شب قدر قدرن آرتور

رفع ایله حجاب ماسوانی — سیر ایله مکان لامکانی

مشتاق جمالدر ملک لر — محتاج وصالدر فلک لر

ایوان سپهر ده ستاره — نیک نیک کوز آچیدر انتظاره

خوشحال اولکه بیوب براق خوشحال — بولدونک درجات عز و اقبال

باصه نک ایاغی بو چار طاقه — چیقدنک درجات نه رواقه

بو قصیده حضرت محمد ثناسنده در

کتدنک اوره یه که کمک اولمز — بیدنک اوره یه که کمک اولمز
بزدن حقه عرض تورد نک — حقدن بزه مژده لر کتوردنک
لطف ایته سنکا عنایت حق — توفیق نفاذ وامر مطلق
هم مخزن معرفت کلیدی — هم نعمت مرحمت امیدی
دریاده آلوب غنا گهردن — ذو قیله دوننده اول سفردن
کرم ایته هنوز خوابکاهنک — جنبنده غبار خاک راهنک
انصاف همین اوله سیاحت — بیله سفر ایله استراحت
اولدی سنکا فیض بونجه حاصل — بو واقعه دن زمانه غافل
غافللری ایلدنک خبردار — اسرار نهانی ایتدنک اظهار
آچدنک در التفات و انعام — ویردنک کرکنجه هر کیمه کام
چون شفقت عامک اولدی معلوم — لطف ایله بنی هم ایتمه محروم
بیچاره فضولیسم که زارم — ذل کنهیله خاکسارم
تا پرده ستم دنک رای — سن بر مدد ایتمسنک بنکا وای
ای مشعل طریق تاریک — وی راه نمای راه باریک

۱۰۴

١٣

اقرار کافریست شرع تو انحراف | برهان کمرهیست بغیر تو اقتدا

تا منقطع نکردد از آسیب اختلاف | شد رشته بر توسله سلک انبیا

با انبیاست نسبت ذات تو چون الف | هم ابتدائی تو بتحقیق هم انتها

تقدیر جز رضای تو کاری نمیکند | پیوسته طاعت تو ادا میکند قضا

ای آفتاب ذات تو نکه هر ذره بر بنی | بنک شرع و دین دیاره هر ذره دن ضیا

سن باعث وجودسن و اوزکه لر طفیل | سن پادشاه ملکسن و اوزکه لر کدا

جاروب کردریکه ربنک بال جبرئیل | طاق رواق درکهونک ایوان کبریا

دار الشفای حشرده بیمار معصیت | شهد شفاعتکدن اوله شربت شفا

ای پرمایه کاملک عیان ملکدن | ارباب صدق و معرفت و دولت و حیا

دورنک تودور فصلیله رتبه آل | شرعنک بو پیرلکیله بر معتبر بنا

با مصطفی قصورنی محتاجه رسم قیل | اظهار التفاتیله قیل حاجتین روا

بو عرض عدم قدرت در و عذر فقد قوت در

آرایش صحبت ایله ساقی | ویر باده مروت ایله ساقی

برجامله قیل دماغمی تر | لطف ایله بر التفات کوستر

اولسیه یرنده بر سخن سنج / البته عیان اولوردی اول گنج

گنجینهٔ نظمی گزلو قالمز / صانمنک کونش اوله نور صالمز

کانِ نخبه کیم نهان دور طاش / ابلر اسی لعل عالمه فاش

حالا مگر اقتضای دوران / اولدرکه اوله بو گنج پنهان

دوران ایله بن نقیض سیرم / دوران اهلندن مگر که غیرم

دوران ایستر که خوار اوله نظم / بی عزت و اعتبار اوله نظم

بن منتظرم ویرم رواجن / بیمار ایسه ایلیم علاجن

اول نفعه کمال حکمت ایلر / لازم بلورم خسارت ایلر

تعمیر خرابه طالبم بن / انشاالله غالبم بن

ساقی مدد ایت که دردمندم / غم سلسله سنه پای بندم

غم دفعنه جام می داور / تدبیر غم ایلمک روادر

سندن نه عنایت اوله واقع / فکر ایتمه که بنده اوله ضایع

بن بر صدفم سن ابر نیسان / ویر قطره و آل دُرّ غلطان

سنسن خورشید و بن سیه خاک / ویر آتش و آل جوهر پاک

[illegible]

تا اولمیه رسم شعر مفقود	ابواب فنون نظم مسدود
لازم بکا اولدی حفظ قانون	ضبط نسق کلام موزون
ناچار دوتوب طریق ناموس	راحتدن اولوب مدام مأیوس
عهدی سوزه استوار قلدم	اشعار دیمک شعار قلدم
چون خلقه خلاف مدعایم	آنلر غنچه بسته رایم
هر سوزکه کلور ظهوره بندن	بک طعنه بولور هر انجمندن
ایلر حسد اهلی باغلیوب کین	تحسین عوضینه نفی ونفرین
امید که رفع اولوب کدورت	تغییر پذیر اوله بو صورت
اول قوم بو کلشنی کزنده	بو کلشن اچیلده کل درنده
کل تازه ایدی وسبزه نوخیز	دیرندکچه نسیم کلرنز
آنلر کل دردلر بن زار	حالا دترم درم خس وخار
بو بزمه اولر درنده تزئین	می صافیدی بزم هم نوآئین
می صاف اولاره اولدی روزی	قالدی بکا داغ ودرد سوزی
بو درده بن اولمشم هوخواه	بر نشئه ویررمی بیلمزم آه

١٥

[illegible]

بن ساحر بابلی نژادم — هاروت بو ایشده اوستادم

سوز درکنه صرف ایدوب وراثت — املاکنه بولمشم ریاست

که طرز قصیده ایلرم ساز — شهبازم اولور بلند پرواز

که داب غزل اولور شعارم — اول داب روان ویرر قرارم

که مثنویه اولوب هوسناک — اول بحرده استرم در پاک

هر دلده که وار اهل رازم — مجموع فنونه عشق بازم

بر کارکرم هزار پیشه — جانلر چکوب استرم همیشه

دکانم اوله رواج بازار — هر ایسته‌دکن بوله خریدار

ساقی یه ایدوب بو جام گلگون — کیم ایلدی عالمی دگرگون

سرمست اولوبم سوزم هبادر — هر لاف که ایلرم خطادر

تأثیری صالوب دماغه تشویر — تشویر مزاجم ایتدی تغییر

بن قاندن ولاف لطف گفتار — کیم سوزده بیکه اولم سزاوار

اولسیدی بنوم سوزمده برحال — البته اولوردم اهل اقبال

متوجب عز و جاه اولوردم — شایسته بارگاه اولوردم

١٤

پرده دوشراوله فیض خاکه / طعن ایلر خاک روح پاکه

کوکده نظراتیه بر همایه / خورشیده صالور همای سایه

کر شرقه اوره سنان سرکش / کون کیبی خنجر سهره آتش

ور غربه صالورسه تیغ بران / کردونه یینر شفق کبی قان

دون چرخ یکانکاه قلدم / نظارهٔ لوح ماه قلدم

کوردم بو خطی که خامهٔ خوذ / اول لوحده ایلمش مصور

بو قصیده پادشاه اسلام شأننده در

زهی ملک که عقل نکته دان درکنده حیراندر / وجود پرشملی انتخاب نوع انساندر

فلک بر درج انونک ذات شریفی کوهر یکتا / جهان بر جسم انونک حکم روحی امثل جاندر

اساس حکمه بر معنیده بر تبه سکندر کیم / انک پایه جو جدبر بابر بانیسی انساندر

بنای قدره بر معنیده بر عالی عمارتدر کیم / مقرنس طاق کردون اول عمارتده بر ایواندر

مظفر دایما سلطان سلیمان خان عادل دل / که هر کیم تابع فرمانی اوله نامسلماندر

جهانکیری که کون تک ملک تسخیرینه عزم ایتسه / متم جلوه کاهیدر عرصهٔ ایران و توراندر

سخی طبع و مروت پیشه کیم بحر الطافی / تموج قلسه بو قعر بیاد دنیه طوفاندر

چو اولدر رجای اسلام و آب حیدر نهنگ تیغ
الهی باقی اولسون دائم انسان پرورا

نه کیم مه خندان اوزکه سوردیش اندن نشیمن
جهان فانی ایچره تا بابای نوع انسان ندر

مثنوی

یارب که مظفر اوله دائم
شایسته اونکا سریر و افسر

ذاتیله بابای عدلی قایم
عالملره عدلی سایه گستر

بو سبب نظم کتاب بدر و باعث ارتکاب غزای بدر

ساقی دوت الیم که خسته حالم
سنسن بن مبتلایه غمخوار

غم رهگذرنده پایمالم
سندن اوزکه دخی کیم وار

مشکل ایشه دوشتیم مدد قیل
حل ایلیه گور بو مشکلاتی

می حمرای ایله بلامی رد قیل
کم اتمیه قولکدن التفاتی

بر کونکه می سهیل تاثیر
هر رنگ بهار اولوب خرامم

ویرمشدی مزاج پاکه تغییر
دونمشدی عقیقه زعفرانم

جمع ایدی یا نمده اتفاقی
پیوسته لبالب ویا پیالی

سازده مزه وشراب وساقی
نوش ایلردم قدح قدح می

بن خسته نی ایتدی ارشاد نه
لطفیله دیدی بلای سخن سنج
لیلی مجنون عجمده چوقدر
تقریره گتوربو داستانی
بلدم بو قضیه امتحاندر
سودای درازو بحری کوتاه
بربزم مصیبت و بلادر
نه بادۀ نشاطدن رنک
اوراکه ویرور خیالی آزار
اولسیدی توجهی مناسب
باللّٰه که نه خوش دیمش نظامی
اسباب سخن نشاط و نازست
میدان سخن فراخ باید
در گرمی ریک و سختی کوه

بر دکلۀ تیر امتحاندر نه
فاش ایلیه جهانه بر نهان گنج
اتراکده اول فسانه یوقدر
قیل تازه بو اسکی بوستانی
زیرا که بو بر بلای جاندر
مضمونی فغان و ناله و آه
کیم اوّلی غم صوکی فنادر
نه نغمه سنه فرحدن آهنک
افکاری ایدر ملالی افکار
توجیهنه چوق اولوردی راغب
بو بادیه ختم ایدوب کلامی
زین هر دو سخن بهانه سازست
تا طبع سوار بیند نماید
تا خنده رود سخن با نبوده

19

بو سعادتلو بك حضرتلرینك مدحیدر

ای خامهٔ سرکش و سبك خیز
بن عاجزم و بو امر مشکل

آثار مروت ایله اظهار
سن قیل هنری بن ایلیم آد

چون نخل حدیقهٔ هنرسن
جهد ایله حقیر جواهر پاك

دیه که بولوب کساد بازار
تیمزمه سکا امیر کامل

اول بحر عطا و کان الطاف
سردار معظم و مکرم

ذاتنده آنك همیشه موجود
عدلنه اگر ترانه چنك

ییل شمعه دخی تعرض ایتمز

وقت اولدی که اولسن گهرریز
امداد دمیدر اولمه غافل

بر در پرن اگر مروتك وار
سن حك آلی بن اولیم شاد

مفتاح خزانهٔ گهرسن
فکر ایتمیه که بو قدر اهل ادراك

بولمز بو متاع خر خریدار
سردار زمانه و رئیس عادل

کیم شانه کلدی عدل و انصاف
جانانه ملك و جان عالم

عدل و ادب و شجاعت وجود
فاش ایلیه بزنده بر آهنك

پروانهٔ شمع ظلمی تیمز

[illegible]

۲۰

[illegible]

بن کیم سکا اولمشم ثناخوان
بو درغرضم که جاودانی
تا باقی اوله بو سبز گلشن

سلطان ویه بیچونک که سلطان
آدونک دوته عرصهٔ جهانی
هم بن اولم اهل ذکرهم سن

بو طغرای مثال محبت در و دیباچهٔ دیوان مختصر در

دهقان حدیقه حکایت
معنی چمننده گل تکنده
قلمش بورو شده نکته دانلق
کیم خیل عربده برجوانمرد
متجمع جملهٔ فضایل
امرینه عرب مطیع و منقاد
بر قعده اولمیوب قراری
هر لحظه اورردی ادل یکانه
سیر ایلردی سوروب تنعّم
اوضاع خیام شکفاسی

صرّاف جواهر روایت
سوز رشته‌سنه گهر چکیننده
گلزار زیق و گهرفشانلق
جمعیت عزّ و جاه افسرد
بولمشدی ریاست قبایل
که بصره مقامی گاه بغداد
گزمکده کیچردی روزگاری
سرچشمه‌لره سیاه خانه
قورلر اوزره مثال مردم
حلقه شب قدر تک گرامی

[illegible]

جان جوهرینه بدل دراولاد [illegible]

[illegible]

فرزنده اولوب همیشه طالب / تحصیل بقاسیله راغب

چوق ماه لقا صنم آلدی / چوق طرفه زنینه تخم صالدی

چوق نذرلر ایتدی هر مزاره / چوق قیلدی نیاز کردکاره

تأثیر قیلوب فغان و آهی / عون ایتدی عنایت الهی

بر کیجه آچلدی باب رحمت / بولدی اثر دعا اجابت

مقصد شمعی منور اولدی / صندوق امل دریله دولدی

نذر سجله قیلدی کلک تقدیر / نقش غرضی رحمده تصویر

پرورده‌ی نهال باغ مقصود / آچلدی گل حدیقهٔ جود

چون وعده ایرشدی دوغدی برای / خورشید رخیله عالم آرای

شاد اولدیلر آندن آته آنه / شکرانه ویردیلر چوق خزانه

القصه عدمدن اولدی پیدا / بر طفل مذکر مذکا

خورشید کبی کماله قابل / عیسی کبی طفلکده کامل

اول دم که بو خاکدانه دوشدی / حالینی بولوب فغانه دوشدی

آخر کونین اول ایلیوب یاد / آقیتدی سرشک قیلدی فریاد

بو بزمده کیم شرابی قاندر | ساقی جلادی اما ندر
برمی مکا صون که مست و مدهوش | دایم اوله‌یم قلم فراموش
نه کلدکی بیلم جهانه | نه آنی که نیجه وردم آنه
عالم کوزمه کورینیه هیچ | بو رشته‌ده بولمیم خم و پیچ
دایه آنی پاک قیلدقدن | قالدردی بو تیره خاکدانندن
غسل ویروب آب چشم تردن | سد برنیه ویردی قان جکردن
اقوام و قبایلی اولوب شاد | اول نورسه قیس قویدیلر آد
جانیله قیلوردی دایه اعزاز | اسباب کمال تربیت ساز
لیکن اول ایدوب همیشه ناله | خشنود کلدی هیچ حاله
اغماض ایدوب ابیله انکا | ایلردی مدام ناله زار
سد ایچه صونوردی کیم ایچر قان | امجک کورنوردی انکا پیکان
بو قیدی فریب ایله قرار | یا نندهٔ فریبونک اعتباری
برکون آنی گزدیردی دایه | درد نیی تیور مکه دوایه
بر اوده کرکه بر پریوش | اول طفلی کوروب بسی مشوش

٢٣

اول ماه نو اولدی بدر کامل
کون کون اولوب کمال حاصل
بر دردی اثر تمام اولدی
دردن زرین اولوب دوایه
الحق اول طفل زار اغلار عشق
روزکار اولامز عشق
غنچه نشکر نه اولدی حاصل
معلوم ایکن اهل حال اول حال
کیم نیجه عشقدر بو امثال
البته قیلوردی صبح تا شام

٢٤

کلدی کچه می وفادن ایام
هر دورده صوندی انکا بر جام

تا قلدی آنی تمام سرمست
مذریجله دام عشقه پابست

چون سرعتله دونب زمانه
اون یاشنه یتدی اول یگانه

بابا سنه مقتضای عادت
فرض اولدی که ایده ای سنت

جمع ایتدی اهالی دیاری
هر صاحب عز و اعتباری

بذل ایلدی اولقدر زر و سیم
کیم یتدی قیاسه فقردن بیم

خلق آنده کوردی کثرت مال
هم اولدی که منعکس اوله حال

اول صاف ضمیر پاک مشرب
بر بزمکه ایلدی مرتب

کیم کوردی آنی چشم ساغر
جمشیددن اوزکه یه میسر

اتمامه یتوب طریق سنت
تعلیم علومه یتدی نوبت

اسباب انکا الیوب مرتب
دیردیلر آنکله زیب مکتب

بو بیاد بلادر و مقدمهٔ الم و ابتلادر

مکتبده آنکله اولدی همدم
برنچه ملک مثال فرخم

بر صف قز اوتوردی بر صف اوغلان
جمع اولدی بهشته حور و غلمان

[illegible]

لعل ودرّی گوهر ردی هر دم
ابواب تکلم اتیه مفتوح

اوراق گل ایچره عقد شبنم

امواته ویرردی مژده روح
سیب زنخ وترنج غبغب

شمائل لطیفه مرکب

۲۵

اول نادره ام که قیسی کوردی
بنک ذوق بولوب ادیندن ایشدی
کوردی که برآفت زمانه

الطاف ملاحته نه ذوق

شهلا کوزی نرکس پرافسون — زیبا قاشی نرکس ازرکی نون

حسنی کل ولاله شفق فام — زلفی خمی لاله اوزره کی لام

اغزی صدفن خود ایتمک اولمز — اسرار نهانه تیمک اولمز

لعلی سوزی ذکر حلقهٔ راز — لعلی لبی آب چشمهٔ ناز

دور مه رویی چشمهٔ نور — خاک کف پایی سرمهٔ حور

برغاتیله شمایلی خوب — کیم لیلی اولندا انکا محبوب

بر کوزکویه کراچوب کوزینی — کوزکوده کوردی اوز یوزینی

اوز عارضنه اولوردی میلی — قلمزدی هوای حسن لیلی

اول ایکی سمنبر سهی قد — بر برنه اولدیلر مقید

اول ایکی خراب بادهٔ ذوق — بر جادن ایچدیلر می شوق

کرداب بلایه اولدیلر غرق — قالمادی آرالرنده بر فرق

اوضاع مخالف اولدی یکسان — کویا ایکی تنده ایدی بر جان

هرکیم صورر اولسه قیسه برراز — لیلیدن انکا تیردی آواز

کیم لیلیه قیلسه بر خطابی — قیس ایدی انکا دیرن جوابی

اما بر جدول بکمال الفت
بحث نهایت محبت
چون ایچدیلر اول ایکی یار
عشق ایچره اولوب علامت
عشق آتشنه بوله ملامت

ایلردی کوزیله بو خطابی — قاشیله ویرردی اول جوابی

قاشس دکوزلن اولن تکلم — هم قیلمدی دفع ظن مردم

مردمدن ایدم دیمه کناره — مردم کوز ایچنده در نه چاره

همراز ایکن اول ایکی وفادار — دمساز ایکن اول ایکی جگرخوار

رفع اولدی حجاب شاهد راز — عشق اولدی ملامتیله دمساز

عاشقلره کزلو قالمدی حال — معلوم اولدی جمیع احوال

کرد آینه نشاطه دوشدی — من بعد ایش احتیاطه دوشدی

سویلشمکه اول ایکی یگانه — قالمادی سبب مکر بهانه

تا اولمیه راز آشکارا — دوراندی قیلدیلر مدارا

بر نوع نهانه ایله هر دم — کوکلنی قیلوردی قیس خرم

قاصد اولوردی درس اوزار — لیلیه دیردی ای وفادار

حفظ سبق ایدی باغرمی خون — بندن بلورم بلورسن اوزون

بن بیلمدم بکا اوقوت کل — درسم اوقویم قولاغ دوتکل

چون لوحه اوزره خط یازاردی — عمدا خطنی غلط یازاردی

٢٧

کیم بو ایکی حرفدر مرادم	روشن بولر یله درسوادم

بو لیلی انا سی عتاب ایتدیکیدر و بهار وصالنه خزان بادی تیتدیکیدر

چون مکر یله قیس بدسرانجام	بر نیچه زمان کیچوردی ایام
تدبیر یله عشق ذوق ویرمز	تدبیر دیار عشقه کیرمز
عشقیله ریا دکل موافق	رسوای کرک همیشه عاشق
دیلدن دیله دوشدی بو فسانه	فاش اولدی بو ماجرا جهانه
کیم قیس اولوبن اسیر لیلی	لیلی دخی صالمش آنکا میلی
تدریج ماسوای ایله ناکاه	لیلی نک اناسی اولدی آگاه
اولدلاره دوندی شدتی یاسه باتدی	اول غنچه دهانه دل اوراتدی
بازار اولوب چکوب زبانه	اول کلرخه دیدی یانه یانه
کای شوخ ندر بو کفت کولر	قلمش سنکا طعنه عیب جولر
نیچون اورنکه زبان ایدرسن	یخشی آدو نکی یمان ایدرسن
نیچون سنکا طعنه ایده بدکو	ناموسه تعلق ایتشمدر بو

زینبک ایله ایدوب لوم ولاف
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
من بعد [illegible]
[illegible]
اطفالدن ایله [illegible]

دیرلر سنی عشقه مبتلاسن	بیگانه لر ایله آشناسن
سن قنده ن و عشق ذوقی قنده ن	سن قنده ن دوست شوقی قنده ن
اوغلان عجب اولمز اوله عاشق	

	عاشقلغ ایشی قزه نه لایق
ای ایکی گوزم بیان اولور عار	ناموسنزی ایتورمه زنهار
بز عالم ایچنده نیک و ناموز	معروف تمام خاص و عامه

٢٩

بز [illegible]
[illegible]

[illegible]

لیلی بو عتابی چون ایشیتدی
اوزگه کلنده مقرّر ایتدی

کیم شعبدهٔ سپهر ظالم
طرح ایلدی نقش ناملایم

ایام وصاله یتدی هجران
وقت اولدی جگرلر اوله بریان

امّا نه دیسون نه چاره قیلسون
تدبیر نه اوله وغن نه بیلسون

ناچار دوتب طریق انکار
آثار تجاهل ایتدی اظهار

گلزار عتابه آب ویردی
گریان گریان جواب ویردی

کای مونس روزگارم آنه
درج درشاهوارم آنه

سوزلر دیرسن که بیلمزم بن
مضموننی فهم قیلمزم بن

دیرسن معشوق وعشق وعاشق
بن ساده ضمیر طفل صادق

بیلمن ندر اول حدیثه مضمون
سویله نیجه اولیم دیگرگون

عشقڭ قیلمزدی کیمسه یادن
ناسندن ایشیتدم ایتدیم آدن

باللّه ندر آنه عشقه مفهوم
بو سرّ نهانی ایله معلوم

مادیره مرادم اولغل
بو شیوه ده اوستادم اولغل

بن نکته رامیسله گتمن
بر شغل خلاف رایڭ ایتمن

لیلی هم اولوردی اوده ناچار | دوزدی صدفینه در شهوار
بربرجده ثابت اولدی اختر | محبوس خزانه اولدی گوهر
لعل اولدی اسیر سینه سنگ | حبس اولدی گلابه شیشه تنگ
غمدن سیه اولدی روزگاری | نومید دل امیدواری
آه ایلردی ویلی نه حاصل | اول بیل آچمزدی غنچه دل
کوزه یاشی توکردی لیک بیهود | تیمزدی آنکله نخل مقصود
زلفی کبی پیچ وتابه دوشدی | حیران قالوب اضطرابه دوشدی
آغزی کبی حلقن ایتدی غمه آر | چشمی کبی جسمی اولدی بیمار
نه دردنی ساخله قراری | نه شرح غم ایتمه غمکساری
فانوس خیاله کردی اول شمع | کوکلینی قیلوب خیالله جمع
هردم چکوب اول غم ایچره بیک آه | صبر ایتدی ضرورتیله اول ماه
دردیله دوتوب ترانهٔ غم | بو برغزلی اوقوردی هردم

غزل

فلک آیردی بنی جورله جانانمدن | حذر ایتمزمی عجب ناله وافغانمدن

اوده یاریه [illegible] ایتعلا بنده فلکی
بن بنتیکه دل عزازیمدن
[illegible] اولدی [illegible] بیمانمدن
[illegible] آه کلادل هم [illegible]
[illegible] فلوم داغ [illegible]
بن نه حالده [illegible] اولدوغن زماندن
عاشق [illegible] اولدوغن جاندن
[illegible] بیر پیر [illegible]
[illegible] حقیقه [illegible]
جان [illegible] غمزه جانیمدن

لطف ایدوبنی قراغی یادوبوکیدن [illegible]
داله کسن [illegible] اول سرو خرامانمدن
ای [illegible] غم ہجر یاریم [illegible] حال
بکم آگاه دکل حال پریشانمدن

بوفلک بنمدن الوغافل
نه غمی باده ایلرزایل
غم بندن قان ایدر غم
ایچ ایلی قصد جان ایدر غم
غم اونوز و غم [illegible]
که کورز اولسه [illegible] معانه

تمامی سخن

الم خفای طعن اغیار
اول کلی بو بزم ذوقی رفتار
بو بی مهر افلاک بو بیداد
قطع ره وصلتنم ایتدی ذوقک
اولیدی بنی ایلدنک محرم
وصل جنینک آشنا دوزخ
اول دوره نیفی دور ایدرمسن
[illegible]

فریاد که چرخ بی وفا در — دائم ایشی جورله جفا در
بر عادته مدار یوقدر — دورانینک اعتباری یوقدر
کر همنفس ایده ایکی یاری — بیره کتوره ایکی زاری
البته سبب سالور ارایه — انلاری اسیر ایدر بلایه
باتده نه یماندر آشنالق — چون واقع اولور نیه جدالق
کلزار کلام باغبانی — سیله برش بو بوستانی
کیم سرو ریاض محنت و درد — سودازده قیس درد پرورد
هر صبح کیدردی مکتبه شاد — مکتبده اولوردی غمدن آزاد
نشو خط حسن یار ایدردی — دفع غم روزکار ایدردی
ذوق ایله دوتوب طریق سابق — عادت اوزره نیه صبح صادق
کلدی نیه مکتبه فرحناک — تاکیم قیله ذوق وصل ادراک
کوردی که بهشت حور کلمز — کون چقدی انور نور کلمز
خورشید سیر اولدی روز تا شب — اولدی کوز نیه قرانقو مکتب
بلدی که سپهر شعبده باز — بر شعبده ایلیوبدر آغاز

[illegible]

ای نون

ای نون چو نهاندر ابروی یار	سن داخی بطره دوره زنهار

ای میم چو آغزی اولکه غایب	اولکه سنکا هم عدم مناسب

اولسنک نوله ای دوات دلتنک	آئینه خاطرنک دوت بوزنک

ای طره مشکبو دن آیرو	هجران قره باغرنک ایلیش سو

اینجا مه سرشک بار اولوبسن	سرکشته و بی قرار اولوبسن

کویا بو کون ایتمیش بتیر	دوران سنکا دست بوس دلبر

ای لوح خطینونک ایله یادن	قیل سینده نقش نامرادن

برنیچه کون اول اسیر هجران	تکبه کروب قلوری افغان

هر روز فغانی ایله تا شب	تعذیب جکردی اهل مکتب

شب هم قیلوبن فغان و زاری	ایلردی مخاطب اول نکاری

کای کوز نوری کوکل سروری	سنیز کوزمنک یوق اولکه نوری

اول نه ایدی بو آشنالق	آخر نیه ایلدونک جدالق

اول نیچه ایلدنک بی بت	اظهار محبت ایله پابست

آخر نیه ایچون خماره صالدنک	بو محنت و انتظاره صالدنک

سوز دلیله توکله یاشم	تیغ غم ایله کسلدی باشم
جاندن چقوب هوای عشقی	ترک ایلرم بلای عشقی
بو کونلری کیم غم ایچره زارم	هجران الیمله بی قرارم
کرنائه غمزه کلک تقدیر	کوندردی دیو بن قیلورسه تحریر
ایلدی اول جناب مجنون	کیم صورت حالدر ذکر کون
کون شرطی دیرلر آفتابی	بالله که بو نکته درحسابی
هر کونکه کورنمز آفتابم	بن کون دیمزم بو درحسابم
یوق کمسه بو دردولدن آکاه	بو دردولیله سیلیم آه
دردم سوزه کلدکجه آرتار	اوددن دیل ایله زبانه دارتار
ایام وصالی ایلیوب یاد	اولخته بو شعری ایتدی بنیاد

غزل

ایخوش اول کونلرکه بن همرازیدم جانانله	نعمت وصلن کوروب نازن چکردم جانله
کورمشدی کلشن عشقیم خزان تفرقه	اولمشدی تیره ایامم شب هجرانله
مهوشمدن دوستلر دوران جدا ایتدی بنی	دوشمنم رحم ایلمز تشمم دورانله

ای قضا ... شب هجر ... عداوتکه
کیم اولمز دردم معارن اول ...
بولیلیه مجنون کدرده مقابل اولکه
وکون مقابلنده عاشق صادق کامل
بو مختصر اولدیغیدر
بو علاوه ککه حلقه ر بوا
٣٤

هریان

هریان دیدیلر که ای بلاکش کل جا عیدر اولمغل مشوش

بو فصلده آدمی کرک شاد اندوه و بلا و غمدن آزاد

چون ابر دکلسن اولمه کریان چون رعد دکلسن ایتمه افغان

کل کبی برقمه سینه یه چاک سبزه کبی ایتمه بستر خاک

انجق اوزنکی اسیر غم قیل لطف ایله خرامه کل کرم قیل

صحراده بلوم می ایچلوم شاد اندوهلا اولمه بیله معتاد

ای غنچه دهان سرو قامت کل اونیه زمانه قیل فراغت

پاکیزه وجوده حیفدر غم بیله دخی قالمیه بو عالم

شاید آچله کل مرادنک محکم قیل اساس اعتقادنک

سیر اوزره بو نوبهار فصلی شاید بوله نکاره وصلی

مجنون خبرین ایاغه دوردی صحراره سیر ایچون یوز اوردی

کریان کریان قیلوردی سیران حیران حیران کزردی هریان

که سبزه یه عرض راز ایدردی که لاله یه نیاز ایدردی

چشمنه سورردی لاله داغن عاشق صاغوب اوپوب ایاغن

لیلیده کمال حسنه ذوق
مجنونده جمال لیلیه شوق
لیلیده صدف جیا بر در
مجنونده انکله بک تفاخر
لیلیده وصال دوست هوسی
مجنونده هم آرزوی لیلی

مجنون ده ملامت غم افزای
لیلی ده لطافت دلارای
مجنون ده بلای عشق داغی
لیلی ده نشاط و حسن کامی
مجنون گوزی بالی چشمه چشمه
لیلی ابی غمزه دلرشته

لیلی دیمه اوج حسنه بر ماه	مجنون دیمه ملک عشقه بر شاه
لیلی دیمه بر یگانهٔ دهر	مجنون دیمه بر فسانهٔ شهر
لیلی چمن بلا نهالی	

	مجنون فلک وفا هلالی
لیلی مه آسمان حشمت	مجنون شه کشور ملامت
لیلی صف اهل حسن امیری	مجنون سر کوی غم فقیری

٣۶

اول ایکی سوکیلی شمس
...
لیلا ایم

لیلی هم ایتوردی اختیارن / بردم کوره بیلمه‌دی نگارن

حیرانلغی اول مقامه یتدی / کیم دوشدی ایاغه روحی کتدی

گل سوکی سبوب روان یوزینه / لیلینی گتوردیلر اوزینه

هر یان دیدیلر انکا کای ماه / ناکاه اولور انکا آنک آگاه

کیم غیرله آشنا اولورسن / بر دلبره مبتلا اولورسن

دیرمز بو روش نتیجهٔ خوب / شایسته دگل سکا بو اسلوب

نخجشی نظر ایله‌سن یماندر / هم سبزه و هم سکا زیاندر

آندن گتوروب بساط و خرگاه / اول ماه قتانی خواه و ناخواه

اوز برجنه قبیله‌لر روانه / تا اولمیه واقف آنه آنه

سوز دمیدیلر بو ماجرادن / نه گنجه‌دن و نه اژدهادن

مجنونه هم ایتدی چشم خونبار / صورلرسا یوبن یوزینه پیدار

کوردی که نگاردن نشان یوق / بر جسم فسرده وار جان یوق

دیوانه قالوب پری کیدوبدر / صالوب آنی دلبری کیدوبدر

چاک ایلدی جامه چکدی ناله / حالی بدل اولدی اوزگه حاله

غزل

سوداسیه ایندی روزکارم / عشق آلدی عنان اختیارم

بن بر قوشم اوچدم آشیاندن / بن قاندن وسیل خانه قاندن

فلکنک بکا ایدوکی حکایتین چوق / داخی بونم آنده کمکوم یوق

بیزدن سورر اولسه آنه حالم / کیفیت محنت وملالم

سویلینک که فنایه ویردی رختن / ایام سیاه قیلدی بختن

ای پیر شکسته حال ناشاد / تنکریچون المدن ایله داد

دیمیه که ندر بو ماجرالر / سندن بکا تیدی بو بلالر

بن بیلمزیدم غم جهانی / تشویش زمین وآسمانی

آسوده سراچهٔ عدمده / نه غصه ده ایدم ونه غمده

بیلمزلک ایله خوش ایدی حالم / نه حسن ونه عشقدی خیالم

سن واسطهٔ وجودم اولدنک / سن مانع فیض جودم اولدنک

اودمدنکه بنلا اولدی سن شاد / درداکه امیدکی اولدی برباد

بن یوق اولوم سن امیدوار او / اورکه خلفه امیدوار اول

معذور دوت ای عزیز معذور / بن قصده سندن اولمدم دور

تمامی سخن

اول شیوهٔ عشق ایچینده ماهر | قلد وعدهٔ صبتینی آخر

قیلدی کوز دوب طریق وحشت | اصحابدن انقطاع الفت

صحرایه دوشوب کوزنش مثالی | شهایورر اوکده لالا بالی

هر داشکه تیدی توکدی یاشن | لعل ایلدی کوه ودشت داشن

کوز یاشنی بسکه توکدی هر سو | هر مرحله دن آخدی تنک جو

برابر بلا ایدی کواهی | باران سرشک وبرق آهی

باراندہ برقی چشم وجاندن | بر مرتبه ده که موندن آندن

دریالره تیبه لمعهٔ تاب | صحراره دوشیه قطرهٔ آب

دریالره اوکوردی جمله صحرا | صحرالرا اوکوردی جمله دریا

فریادله دوله ورب بودیره | فریاده کتوردی وحش وطیری

افغانی توردی آسمانه | افغانله آسمانی جانه

بو مجنونک اتاسینک واقف حال اولدوغیدر وآفی بیابان عزبتده بلدوغیدر

ظلما ده ایرور شمع مقصود
روشن قیل بیزنی ... موجود
مجنون دیدی کای بیکانه دوران
دانای سخن دردم ...
کیمین ... بو کیش ...
بی فایده ... آرزو ...

باغریده مینک ... روز کار او لور سن
... روزکار او لور سن
بزم ده ... کلام ...
دریا ده ... سر انجام

خار اوزره آنکا دلوک دلوکن	آچمش غم اودینه دور لو روزن
اول پیر چو کوردی صورت حال	صورت کبی قالدی بر زمان لال
هر لحظه آنی تحیر آلدی	حیرت کوزی ایله باقه قالدی
صونکره سخنه یتوب آیدی کای	

	کای بلبل بوستان بیداد
حال دلونکی بکا عیان ایت	اسرار نهانونکی عیان ایت
کیم آلدی الینکدن اختیارنک	کیم ایلدی تیره روزکارنک

تصویر یافتن مجنون را پدرش در صحرا

۴۰

[illegible]

لیلیه کلدی میهماندر | لیلی طلبونده درفشاندر
مجنون که اشیتدی لیلی آدن | صانیدی که فلک ویرور مرادن
لبیک دیوب ایاغه دوردی | اول کعبه مقصده یوز آوردی
پیرله جوان دل شکسته | کلدی اوه دلفکار و خسته
باشنده هوای وصل لیلی | نه آته غمی نه آنه میلی
که آته نصیحت ایتدی آغاز | که آنه سی اولدی پندپرداز

بو قیسه آتاسننک نصیحت ویردکیدر و بوستان ملامتکدن کل ندامت دردکیدر

کای راحت جان و نور دیده | فرزند یگانه گزیده
شانکده ریاست عرب وار | میراث شجاعت عرب وار
اطوار ملوک دوت همیشه | آیین شجاعت ایله پیشه
ابروی خم اوله کر مرادنک | سست ایتمه کمانه اعتقادنک
مژکان سیاهدن کوتور دل | اول ناوک جانستانه مایل
اولسنک نکران قد و قامت | قیل نیزه خونفشانه رغبت

[illegible]

غزل

بو عمری ذوق دلکی [illegible]
عشق غم بین قلوب [illegible]
الحظه بزی [illegible]
اذن بو نصیحت قول [illegible]
[illegible]

جادو رخ غمزه کی عشق قتیل جادو
عشق قتیل جادو دلی مشهور جهاندر
سودایی سودای غمزه که هرکز
حاصل سودای عشق زیاندر

تصویر نصیحت کردن مجنون را پدر و مادر او

٤٢

حالا ایده کور کمال حاصل	فوت ایتمه مجالی کرزنه غافل
ای باغ امید فرنهالی	قیلمه بزی ننک پایمالی
محبوب اهم ایته سنک کم اولمز	بزکم سنوکوز سنکا غم اولمز
وار دور بو چشمه ده نک قیلید	

بر برقیله لوم سنکا معوض	هر طایفه ایچره نک جمیله
بر سرو سهی قد سمبر	تیسون برینه بزه اولان فرض
تعیین ایده لوم سنکا دو سال	تزویج نکا ایده لوم مقرر
	صرف ایلیه بیله کنکیجه اموال

[illegible]

مجنون که ایشتدی بو خطابی
ویردی بو طریقیله جوابی

کای روح روانم آه آه
کام دل و جانم آه آه

تحقیق ایدوبم ایشیم خطادر
هر نه دیسه‌لر بکا روادر

آلوده‌ٔ زنک دود آهم
ذل کنهیله روسیاهم

بن هم اولوبم ایشیمدن آگاه
اما نه دیم نه سویلیم آه

بو قدر بو ایشمده اعتبارم
ضبطمده عنان اختیارم

عقل اولدی ضعیف و عشق غالب
خاطر نکران نکار جاذب

دوتدی تن و جانمی غم یار
غیر المحبوب لیس فی الدار

بنده دخی نیجه بیلک اولسون
بندن نیجه استین نه بولسون

تقدیر چو بیله در نه تدبیر
تقدیری ایدرمی کیمسه تغییر

اولسیدی بکا نشاط روزی
استرمی ایدم بو درد سوزی

کر صحته قادر اولسه بیمار
درده اوزن ایلمز کرفتار

ال ویرسه کدایه پادشالق
صانمنکه قیلوردی کدالق

فطرتده نه حالت اولسه مقسوم
رفع اولمیه عنده امر معلوم

۴۳

[illegible]
دولدردی هوا ایله دماغم
سود ایله بنا علیه ایاغم
[illegible]
وقف ایلدی جانینی بلایه
یوق بنده بو حکمدن تخلف
اول ملکده وقفدر تصرف
[illegible]

اوددن دیلین انک نجاتن | فانی دیلمش اوله حیاتن
دشمنلقده دوستلق قلوب آد | تدبیر نجاتم الملک یاد
بن غرقهٔ بحر شوق یارم | رهم زده غم نگارم
انجق سبب قرارم اولدر | آرام دل وبکارم اودلدر
انسلکه ایده نک بو درده مرهم | اورمنکسه دیم آندن اورکه دوم
دریسز بنکا واردلر بالر | لیلی کبی چوق پری لقالر
بالله دیمکوز بو حرفی زنهار | عالمده برآندن اورکه کیم وار
بلبل کل ایچون قلنده ناله | دردنیه دوا اولورمی لاله
خسرو دکلم که بنکا دلبر | شیرین اوله کاه کاه شکر
بن یکجهتم طریقمده | تغییر ایتشی یوق جبلتمده
عذرینی بیان ایدوب هم اولدم | تقریره کتوردی برغزل هم

غزل

عشق دردینه ای معالج قابل درمان دکل | جوهرنده بلمک جسمدن جدا جان دکل
دور جورندن شکایت ایمه نه عاشق دیمک | عشقه نسبتده وفق کیفیت دوران دکل
شهرد صحرایه برفرق اولدغن کیم بیلور | بلمش اولکم عشق صحراسنده سرکردان دکل

[illegible]

قرشولرنه اولوب روانه
اهل اسعد اولوب دمادم
چون شمع صفت اولر اولوردی

قیلدی اولر تکلّه عزم خانه
نیک گردیدی اوله خیر مقدم

اول استرکی ایاغه دوردی
تا کام دل آله میهمان لر
جدّی و حملیله آسمان لر

اورتایه بر دکی طرفه خوان لر
اولمشدی دولو کبابله خوان

۴۵

[illegible]

هر کانده اگرچه لعل چو قدر — بر لعل که لایق اوله بو قدر
بر لعلنک ایشتشم سننک وار — کیم ئولومه اولدر سزاوار
لطفیله عنایت کرم قیل — اول لعله درج محترم قیل
قلسون کلی سرو سایه پرور — اولسون کله سرو سایه کستر
فهم ایت سوزمی تغافل ایتمه — خیر اندیشه در بو تعلل ایتمه
کر حاصل اولور بو کام سندن — هر نه که دلرسن ایسته بندن
آنجه قیلیم سنکا روان کنج — کیم یری یوزن ایلیه نهان کنج
اینجه کهر ایلیم روانه — کیم بولمیه سن اونکا خزانه
اول سرو سمنبرنک آناسی — اول کنج نهاننک اژدهاسی
لطفیله دیدی که ای خردمند — بن کیبی اسیر دام فرزند
سن خوش کلهنک صفا کتوردک — تو پر غلردن بزی کتوردنک
مشکلجه خطا بدر خطانک — بلمن نیجه ویره‌یم جوانک
قزنک بلورم نه کا شرف در — اما قلقنک عجب خلقدر
مجنون دیو طعن ایدر خلایق — مجنونه نیجه قیزم نه لایق

٤٦

مجنون

مجنون دیدی ای ادیب کامل
دیوانهٔ عشق اولورمی عاقل

کر بنده بر اختیار اولیدی
تدبیره اعتبار اولیدی

اولدن ادب شعار ایدردم
تمکینمی استوار ایدردم

اولمزدی بو حاله احتیاجم
کیم اوله عذابله علاجم

بنده بو علاجه یوق مدارا
کزلو غمم اولدی آشکارا

یوقدر روشمده انقلابم
اولکیجه جواب در جوابم

سن اهل خردسن ایله تدبیر
تدبیرنک ایده مکرکه تأثیر

لیلینی دخی بن اتمیم یاد
بن عاقل وقت اولوم سن آزاد

اول پیر شکسته حال حیران
تدبیر علاج ایدوب فراوان

هر قنده اشتدی بر طبیبی
کلزارنه اولدی عندلیبی

اظهار ایدوب آنکا احتیاجن
بیمارنک استدی علاجن

بیمارنه نک طبیب حاذق
بر شربت ایچوردی موافق

هر یرده که بلدی بر نظرکاه
واروب آنکا اولدی خاک درکاه

چوق ال کوتروب دعالر ایتدی
چوق نذر ویروب عطالر ایتدی

۴۷

ای دائم اولان بقاده سرمد
اما نیم ایکی جهان کرمده
کوکسنده اورن حجرکی داغ
رمزم کبی کوزلری اقوب باش
بوسه‌یه قیلان باش
کی کلنده نهان قیلن هوس

صندوق جواهر سعادت
ای کعبهٔ عجز غربت
آنکه بانکی فانه دولت
ای یوم وفانه کونکی بیلدن
ای ارزنده غم ابن قال
ای قبلهٔ اهل ذوق و حال

تعظیم شرایطن ادا قیل
اوله که قبول اوله نیازنک
بو یرده قبول اولور دعالر
قل توبه که احسن عملدر

اخلاص درست ایده دعا قیل
حق شفقتی اوله چاره سازنک
بو بقعه بخش اولور عطالر

جهد ایله نجاته کیم محلدر
صالح اولا نکا عشق شاه شوق
عرض ایده ی نبای کعبه یه راز
محراب اعاظم و اعالی

مجنون بولوب اول مقامده ذوق
سوز ایله چکوب جکردن آواز
کای سقفی بلند وقدری عالی

۴۸

تصویر خانهٔ مکه و تضرع
مجنون آشفته
آواز و مناجات
مجنون و خواهش
از دیار عشق

... عاشق
بالله ... سودا
... عشق ...
... قبله ...

یا رب ... هرقنده

هر قنده که عالم ایچره غم وار / قیل کونکلمی اول غمه گرفتار
اندیشهٔ عقلدن جدا قیل / عشقیله همیشه آشنا قیل
آرتور نکا شوق و ذوق لیلی / دائم نکا آنده قیل تجلی
چو قدر نی آدم ایچره پیداد / ایت کونکلمی دشتیله معتاد
بر ملکده ویر نکا قراری / کیم تیمه آدمی غباری
اول زایر کعبهٔ انابت / ایتردی دعا قلوب اجابت
طغیان بلادن ایتمیوب فکر / بو شعر دی هر دم ایدکی ذکر

غزل

یارب بلای عشقله قیل آشنا بنی / بر دم بلای عشقدن ایتمه جدا بنی
آزایله عنایتوکه اهل دردن / یعنی که چوق بلالره قیل مبتلا بنی
اولدقجه بن کوتورمه بلادن ارادتم / بن ایسترم بلانی چو ایستر بلا بنی
تکلیفومی بلای محبتده قلمه سست / تا دوست طعن ایده و دیمه بیوفا بنی
کندقجه حسنین ایله زیاده نگارمنک / کلدقجه درد نه تزایت مبتلا بنی
بو قاندن ومنت اعتبار و جاه / قیل قابل سعادت فقر و فنا بنی

٤٩

٥٠

تیغندن عقاب چرخ قانی
منعم صفتی لباسه فاخر
دریا قلوبن آنکا تولّا
اول چشمه‌لرا یلیوب روانه
تعظیمه قلمش آنی حق یاد
مجنون آنکا ایلیوب تماشا
اولدقده سرود ه نواساز
صانیدی که اوزیله همنفس در
یوز شکر که یار غار بولدم
عشق اودی آنکا هم آتشیدر روشن
سوز جگرمدن اولدنک آگاه
بر عاشق مبتلا ایمش سن
سنسن بکا همدم موافق
بیدادله کوکسکا اوربداغ

مضمون کمرنده لعل کانی
جیب و بغلی دولو جواهر
ایلردی معیشتین تمنّا
اولمشدی اولاره آته آنه
قرآنده کروالجبال اوتاد
براوده لو سرو دقلدی آتش
هم آندن آتشیدی عکس آواز
دیدی بکا بو رفیق بسدر
گزدم بو جهانی یار بولدم
کای گوشه‌نشین پاک دامن
احسنت احسنت بارک الله
درد اهلنه آشنا ایمش سن
طاغیسله اولوب همیشه عاشق
دردیله کوزنکدن آخدیب باش

رحم ایله بو مشک بوغرا له رحم ایتمز می کیشی بو حاله
صیاد بو ناتوانه قیمه قیل جانکه رحم جانه قیمه
صیاد دقن جفا یماندر سلمز سن می که قانه قاندر
صیاد نکا باغشله قانن یاندرمه جفا اودینه جانن
صیاد دیدی بو در معاشم آچمان ایاغن کیدر سه باشم
قلنده بو صیدنک اتیم اکل اطفال و عیالمه نولور حال
مجنون آنکا ویردی جمله رخت پاک ایلدی برکدن درخت
اول طرفه غزالی آچدی بندین شاد ایلدی جان دردمندین
یوز اوردی یوزینه قلدی افغان کوز سوردی کوزینه اولدی گریان
کای بادیه گرد بادنا ورد نازک بدنیله ناز پرورد
سن زینت هر گل زمین سن گل کبی لطیف و نازنین سن
ای سبزه جویبار وحشت رعنا سمن بهار رحمت
تنها قومه بنی ز بو نه اول لعل نکا دشت رهنمونه
گز بر نیجه کون بنمله همراه انان دیو ایتمه بندن اکراه

٥١

صیادونه ایلدی تضرع
صیاد دیدی که بن فقیرم
حاشا که بو مرغ تیز رفتار
گر وارسه قیمتن اوقیل
وار ایسه قولنده بر دُرِ تر
ویردی آنی آلدی اول اسیری

قوررمعن ایلدی توقع
فقره بو حمامه تک اسیرم
آزاد اوله بن قالم گرفتار
آندن سونی دادن رها قیل
شقاف چو دیده کبوتر

سوردی قدمنه چشم پرخون
هردم اونکا عرض راز ایدردی

شاده تک اوله دستگیری
آنجه که ایاغنی ایتدی گلگون
تک نغمه شوق ساز ایدردی

٥٢

تصویر آزاد کردن مجنون کبوتری را از دست صیاد

انچه دیدی آنکا هم غم دل | کیم قیلدی آنی هم انه مایل
باشنده اولوب شب آشیانی | کوندز اول اولوردی سایه بانی
ذاتنده کوروب نشانهٔ خیر | هم وحش مطیعی اولدی هم طیر
رام اولدی بهایم اول نکاره | بر فوج تعلدی داره داره
اول زاره ایده ملک دردهی | خیل ددو دام آننک سپاهی
اولمشدی لشردن ایله پرزار | کیم اوز عکسین صانوردی اغیار
دارتب کوکه دود شعلهٔ آه | اودرنایه سن استیمزدی همراه

بویلیلی احوالندن بر خبر در و معشوق عاشق پیشه احوالندن بر اثر در

ساقی مت الم خمارم | مشتاق شراب خوشگوارم
افتاده لغم کوراتیمه اهمال | رحم ایت بر ایاغ اله ال آل
اظهار قلوب صفای مشرب | بو بزمی چو ایلدنک مرتب
بزم اهلنه توتپیله ویر جام | هم خاص رعایت ایله هم عام
محرومه همین شراب دد یمه | لیلینی که اصلدر اونوتمه

[illegible]

قزلره قاشه ویرسه وسمه دن رنك	جان گوزگوسنه صالوردی اول رنك
قزل یوزه توبه نیلدن خال	اول نیله جگردی زخمی فی الحال
قزده خیال نقش دیبا	اول نقش خیالیله شکیبا
قزلانه نك لبی خاده گلگون	آنك لبی آنكله ایله پرخون
نه اكنده نه ایپكده میلی	مژگانه توكردی اشك سیلی
قزل قلوب آرزوی زیور	گر رشته یه چكه كردی گوهر
اول داغ جگردی پهلوب رشك	تار بدنینه گوهر اشك
مجنوندن ایدی جنونی افزون	لیلی دینه دیردی مجنون
دونلركه كیدوب یانندن اول شمع	برگوشه ده اول قالوردی وشمع
شمعه غم دل بیان ایدردی	سوز جگرن عیان ایدردی

بولیلینك چو غلغله ماجرا ایدردی واندن چاره ستوردل غمناك ایدردی

كای دیده سی نملو باغردا غلو	باشی قره لوا یاغی باغلو
كل اوللی اهم نفس بن دسن	راز دل رازنك ایله روشن

٥٤

[illegible]

[illegible]

بن ثابت عرصهٔ بلایم — بی کیمسی خزانهٔ هوا ایم
اولمن اولورا ولمزیله دمساز — باشم کسلور ره سویلمن راز
دیر دم سنکا سویلیم غم دل — سنده دخی تاب یوق نه حاصل
دوزمز جگرنک بو شرح رازه — آهم کتورر سنی گدازه
بر پاره بو دردی ایلدم فاش — اولمادی سنکا بو یولده یولداش
صبر ایلیدی بو دردو داغه — قلمزدی دوشدیکی داغه داشه
شمعنک چو کوردی یوق زبانی — دم اورمغه یوق یانندہ جانی

بو لیلی نک پروانه یه کشف رازیدر و آنکه
فی الجمله اظهار نیازی در

پروانه یه شرح ایدر که رازن — عرض ایلریدی اولن نیازن
کای طایر آشیانهٔ عشق — سرگشتهٔ آب ودانهٔ عشق
سنسن ره عشقده صادق — عاشق اما تمام عاشق
برکوره که یاره جان ویره درسن — بر ذوقه ایکی جهان ویره درسن
خوشدر طلب فناده حالنک — کویا که فناده در وصالنک

٥٥

ظلماته دوشردی نور بینش	آرام بولوردی آفرینش
یوقویه گیردی یار و اغیار	دردایله همین قالوردی بیدار
صحرایه چقردی اودن اول ماه	کامنجه قلوردی ناله و آه
فریادن ایدوب بلند آه	راز دلنی آچردی آیه

بو لیلینونک آی ایله مناظره قلدیغیدر و خورشید کبی شوق اودینه یاقلدیغیدر

کاه کاه قدم کبی خمیده	کاهی پراولن مثال دیده
که ظاهر اولن کبی غمم تک	که غایب ایش وهمدمم تک

بن اختر برج اشتباهم	بن شمع سراچهٔ فراقم
کنه ور جسمم گیجه سنجاقم	کوندز مماتم گیجه حیاتم
اولمش دو ینمه کونم مطابق	کون کورمز مش بلالو عاشق

بولبلینونک صبایه پیغام ایلیدر و بو امید ایله رفع ملال ایلیدر

ایلردی صبایه دردن اظهار	کای باد صبا دور ایمدی رهوار
ایل غافل ایکن بو ماجرادن	سلطانه ثنا یتور گدادن
کورموش وغمکساری گیدر	بزدن که او صنمده یاری گیدر
گوکلی کلنک ایله درشتلی	یادینه کلورمی هیچ بیلیلی
عرض ایله که ای گوزل شهنشاه	حقمده رسکانبده دن بو اکراه
اول که بن فکاری گوردنک	بر تازه و تر بهاری گوردک
حالا که اسیر دام دردم	مانند خزان ضعیف وزردم
میل ایلمنک بن نزاره	دوندیسه ارادتنک نه چاره
بن برک خزانم اولمشم خوار	سن تازه بهاره سن طلبکار
هر نیجه که خوار وخاکسارم	هم شفقتونکه امید وارم

گلزاره هوا اچیپ توکدی | صحرایه غبار مشک چوکدی
یاغدردی سحاب ژاله طاشن | اول طاشیله یاردی غنچه باشن
زخمینه اوروب شکوفه مرهم | ینوق یکیلر آنکا دمادم
سبزه گله ویردی شکل یاصین | یر سبزیه طلانک خراجن
خوش رنگله نیعدر اتجمل | فیروزه لعلی سبزه وگل
درک ایلدی غنچه رمز وایما | گل آدینه آچدی نیک معما
مضمون ر باعی عناصر | فیض اولدی غنی وخلق اولدی ظاهر
سوسن ورقی اوچوب هوایه | هر سبزه یه کیم صالوردی سایه
اول سبزه یه اوغریب آقرجه | پولاده اگر ویروردی برصو
پولاد دمنده قان بولوردی | شمشیر صفت زبان بولوردی
اراشین سبزه دن زمانه | نیکرندی زمینی آسمانه
خورشید چراغ چشم عالم | گوکدن یره دوشدکنده هردم
تحقیق ایدوبن حقیقت گلزارن | بیلمزدی زمینی آسماندن
گلزارلر اولدی عشرت آباد | هر برده اولنسه بزم بنیاد

٥٨

آرتر

آرزمشدی بهاردردن | گل دوقتی رخ نگارزردن
ایتردی فراغتیله بردم | تنها دوده بربوحقده مانم
آبرلیوب اول پریسی لقالر | آرتوردی بلاسنه بلالر
چون ایله کثرت آنی دلتنگ | نیرنگله ویردی آنلره رنک
کای سرولر ایلمنک اقامت | تا اوده چکلمیه ندامت
دورنک قله لوم طرف طرف گشت | سیر ایلیه لوم حوالی دشت
صانجوب بله نازنین اتکلر | جمع ایلیه لوم گوزل چچکلر
چوق دردمکه هر کیم اولسه قادر | اولدر بو صنملر ایچره نادر
هر بریانه گتدی هر پریوش | داغلدی شرردوشنه آتش
تنها قالوب آنیه نالهٔ زار | قیلدی گوزن ابروش گهربار

بولبلی نک ابریله اظهار نیازی درد و عشق بابندن کشف زار یدر

ابریله تکلم ایتدی آغاز | کای آهیله همیشه همراز
گریانسنک ایله گوکه تیرسن | صانمه بن زاردن تیرسن

کل بانمه کوز یشما بخشی می او یوریو قانی
ای بن کبی بی نکارسم اودار
ای یار سوا فی و وفادار
ام محنتک ایله وار موش
اولدی غمنک ایله مدهوش
فرقتی وصالنک بونیدم ب
بارن وصالنک ای دریاب

ویرالسنی عاشق ای بخوردو
عاشقدر بیکمی اوبور
بیرکمی کی اوبرنشنده کامل
عاشق نه روا که اوله عاقل

بن بلمزیدم بلاکیش عشق	بر دردلو ماجرا کیش عشق
دیده نگ که بلا یولنده مردم	عشق ایچره سنکا شریکدر دردم
صالدنک بن خسته نی بو حاله	درده بنی ایلدنک حواله
هر دردکه وار لیلی آلدی	

ای مرد رهم دین اورن لاف	معلوم درر سنکا نه قالدی
دوتکیم خس و خاررهکذارم	انصافمیدر بو قانی انصاف
خورشید جمالنک ای مه نو	توپراق کبی یولنده خارم
	توپراقه بولوب رقه پر تو

٦٠

تصویر مکالمه لیلی با ابر

عاشق سرکی اولمیوب قرار
[illegible]

عیب ایله

[illegible]

عیب ایله حکیمسیه آدم
گیم سایه عشاینده انی بولور

آما نه ایدیم اسیر قید م
بیلدرمکه محنت و ملالم

باللهی بوایدی همین مرادم
اولدی قیجه وجودم اولمیم دوکه

بر بویی ایا غی باغلو صیدم
بو شعری تیر بیان حالم

غزل

عشق دردیله گرفتار اوللی زار اولوبم
دیل دیمکدن گسلوب تن حرکتدن ده گچوب

قدرتم یوق که قلم کیمه شرح غم دل
حذرم طعنه دن اول غایته تمشدر کیم

دیمزم درد نی سکا عاشقم ای گل زیرا
عقل و صبر و دین گتدی تجدید کیم

یوق فضولی خبرم مطلق اندن کیم
نه بلادر کیم آنکا بیله گرفتار اولوبم

کنج غم خانه ده بر صورت دیوار اولوبم
ایله کیم عارضه هجر له بیمار اولوبم

یاره اغیار اولوب اغیاره یار اولوبم
سکا عاشقلغم اظهار ایده خار اولوبم

سفر ساحل سودایه سبکبار اولوبم
داله نقش خیال رخ دلدار اولوبم

بو لیلینک کنج غمده گریانلغیدر و مجنونک وادی
عشقده سرگردانلغی در

۶١

[illegible]

اول طرفده همای اوج افضال
آسوده صبر و فارغ البال
آزاده قصه بلیس ...
آشفته عتاب الفته ...
بولمش نوا زنکله اولدن
ملوم اوله عرفانده و اندن

تحقیق ایله بیلدی بو حسابی	کیم بوق شرر نده شعله تابی
البته بلا دردی گردون	مخزونه ویریدر آندن افزون

بولیلی تنک ابن سلامه گرفتار اولدیغیدر و یاردن
محروم و مقیّد اغیار اولدیغیدر

معمار سرای عبارت	بنه بوایوی قیلوب عمارت
کیم سیردن اولمیوب تسلی	اوزینترلنه دونده لیلی
ویرمشدی اوزنیه درلو زیور	هر زیوره برنیجه مضمر
تا صحو اوله کوزدن آقدن خون	هم کوینکلکی اهم دوندیدی گلگون
تا کیم اوله دود آهه مانند	باغلمشدی نقش سربند
تا اولیه اشکی یوزده معلوم	رخسارینه لؤلؤ ایدی منظوم
رخساره سرلوبن لچکلر	نازک پله سانجوبن اتکلر
پروانه سیز المزدی شمعن	ایکردی درسرشک جمعین
رخساره رعنا یوزردی اول ماه	برشکله کیم تبارک الله
اول عصرده واریدی عربده	بر معتبر اصلده نسبده

٦٢

صرف ایله گنج و مال عالم | جانانه یولنده بلکه جان هم
چون کلدی بو راز دل بپایانه | اولدی آنکا راضی آته آنه
اول مشتریه ویرلدی زهره | شایسته کورلدی ماه چهره
چون ابن سلامه ویردی پیغام | طبعینه نشاط و مژده کام
دریای نشاطه کلدی موجه | باشس چکدی نهال بخت اوجه
مخزن مخزن جواهر آچدی | خرمن خرمن نثار صاچدی
آچدی در گنج گوهر و زر | فقرا غنی ایلدی توانکر
اول سرو ایاغی باغلو اولدی | آزاده ایکن اداغلو اولدی

بونو فلونک مجنونیله مقدمهٔ اختلاطیدر و اول جوهر پاکدن تزیین بساطیدر

ساقی ینه قصد جان ایدر غم | ویر جام لبالب دمادم
بیکس قالوبم بن بیکس رای | سن برده آتمسن بکا وای
بن شیفته نیک پناهی اول لعل | بیکس لره امیدگاهی اول لعل
جهد ایله وقیله برایشه عهد | در عهده آنینک وفایه قیل جهد

تفصیلنگ شرح ماجرا ایدار
دردو دل دوستلر و
مجنونگ نوفل قیلدی و
بن ... سن ... اولم
[illegible]
بو ... سن ... ایلا

مجنون دیدی کای یگانهٔ عهد
... بو ... ایند اجهد
چون اهل غم ایم ایتدی ...
اول ... دیری بو دیوه سجم

۶۴ ع

تصویر ملاقات نمودن نوفل بمجنون در صحرا

مجنونه تیشدی اول وفادار
کای خسته بندر بو چکه‌نگ نیچ
وحشی نه سیکورسنگ مقامنگ
حال ایلکه سن ایته اهل حالی

آثار لطف ایتیده اظهار
ویرانه ده ضایع ایتیدنگ گنج
هم جنسلر ندن ایتیه کامنگ

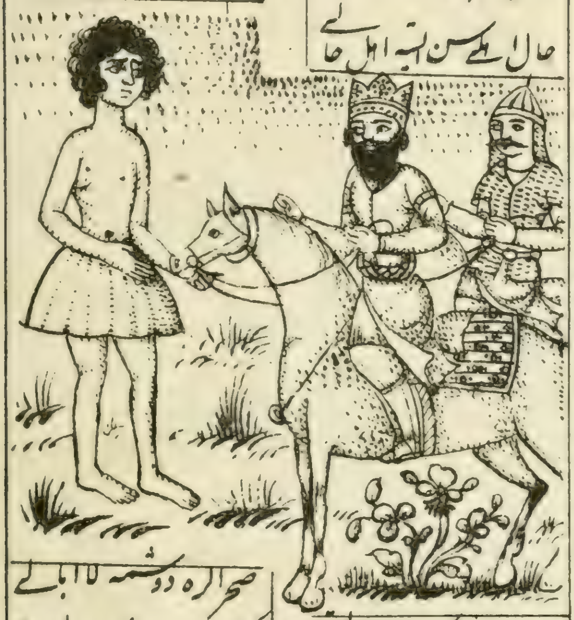

صحراره دوشسه نالابالی
گنج ایتیه سن اژدها دن ایتیه
یارنگ سنکا عنقریب اولوریار
یوک یوک کلم زر آلم کام

دولت دیله سنگ هما دن ایچ
غم چکه که بن اولنجه غمخوار
کر اولسه زر یله ایش سرانجام

[illegible]
[illegible]

بخشم پیلورم بنم یماندر ‏ — سوداسینده کنك بکار یاندر
بخشم صفتنده بر غزل وار ‏ — دایم قیلورم بن آنی تکرار

غزل

وفا هر کیمسه دن کیم ایستدوم آندن جفا کوردم ‏ — کیمی کیم بو فنا دنیاده کوردم بی وفا کوردم
کیمه کیم دردمی اظهار قیلدم ایستیوب درمان ‏ — اونی هم بندن بتر بر درده آنی مبتلا کوردم
مکدر خاطرندن قیلمدی بر کیمسه غم دفعن ‏ — صفادن دم اورانلر هم ملال اهل ریا کوردم
اکر سوداسندن دوندم روا دوندردی یوزندن ‏ — دکر کوزکودن اوندم صدق عکس مدعا کوردم
بکا کوستردی کردون تیره بختم کوزکوسن یوزنکن ‏ — بن بد بخت آنکه هر کاه کیم باخدم قرا کوردم
فضولی عیب قیلمه یوز چویرسه اهل عالمدن ‏ — ندن کیم هر کیمه یوز دوندم آندن یوز بلا کوردم

بو نوفلونك مجنونه امیدوارلق ویردکیدر وحسن مصاحبتیله رضاسینه کردوکیدر

نوفل دیدی ای ادیب کامل ‏ — فیض نظردن اولمه غافل
لله الحمد غیرتم وار ‏ — غیرت قدرنجه قدرتم وار
بس جهد ایله که یار اوله اهل ‏ — چون یاردر اهل کاردر سهل

٦٥

[illegible]

اول قومه چو روشن اولدی احوال | اولدی بو جواب اولردن ارسال
کیم زده جنون علاجی یوقدر | دیوانه‌لر احتیاجی یوقدر
گنج و دره ایلمه تفاخر | بس دربزه گنجمز دکی در
لا فیله قلیجدن اورمغل دم | کیم وار قلیجمز بزم هم

بو نوفلونک لیلی چشمیله رزم ایتدوکیدر ور زده غالب اولمیوب صلحه عزم ایتدوکیدر

نوفل که ایشتدی اول جوابی | ترک ایلدی شاهد و شرابی
جمع ایتدی سپاه بی نهایت | چالدردی نفیر و چکدی رایت
اول قوم چو اولدیلر خبردار | جمع ایلدیلر سپاه خونخوار
رفع اولدی ایکی طرفدن آزرم | هنگامهٔ رزمی ایتدیلر گرم
هر صبح که قلدی خسرو روم | شام اهلنه هند فتحنی شوم
سیاره‌دن آلدی مهر سپران | چالدی قلیج و کوتوردی قلخان
کون خنجری اولدی آشکاره | گردون زرهنی ایتدی پاره
شطرنج مثال اول ایکی لشکر | بربرینه دوردیلر برابر

[illegible]

[illegible]

۶۷

تصویر
رزم نوفل با پدر لیلی
و درخواست کردن
مجنون فتح را سپاه
لیلی

[illegible]

چون بیله جواب اشتدی سایل
اول فضل وکماله اولدی قایل

کلدی وکجه اولوب زیاده آشوب
آز قالدی که نوفل اوله مغلوب

القصه میسر اولمیوب کام
اول کون جدل اولدی صبحدن تا شام

چون اولدی عیان طلیعهٔ شب
میدان سپهره دوندی کوکب

آسایشه حاصل اولدی فرصت
جان آلمغه مرک ویردی مهلت

هر صف برارادە دوندی منزل
بر برینه قوندلر مقابل

اهد ملره رازین آچدی نوفل
کیم مشکل حالمی قیلونک حل

بن اشجع اهل روزکارم
خورشید سپهر کارزارم

یوقدر کیمسه ده تاب تیغ تیزم
اندیشهٔ طاقت ستیزم

بو رزمده بیلمزم ندر حال
کیم فتحمه نصرت ایلر اهمال

البته که حق رضاسیدر بو
بر اهل حقونک دعاسیدر بو

عرض ایلدلر که ای جهاندار
مجنوندن اولوب مین خبردار

بز جان قیلورز آنک فداسی
اعدامزه در آنک دعاسی

بز قصد ایدرز آنک مرادن
اول دشمنه باغلر اعتقادن

چون وصل دکلدی علم تقدیر
مشکل که اثر ویره تدبیر

ور هم ایتسک کیمسه تدبیر
رزمنده مبارک اوله فال

کردار سکا کوره مناسب
موز ایدیشک کرا اولور سه غالب

آن قیلورده علمه انجام
بلدی که بو هم اولمز اوله کلام

البته دعاسی مجنونک
بر شخص که صاحب نظردر

قالمه که اول اوله هم
نوفل که بیله اوله کلامی

۴۸

ذکر ایتمه داعی لیلی اوان
تیر ابده بو ایام سحر عون غزادن

بو نوفلونک اسمعی بقوت ادام
ابدر دعا لک اولدی وغیره رودن

عهده سکا وار اولدی و غیره

چون تیغ چکوب مبارز رزم سحر کاه
بر مرد بهادر آنده بیزم مشغول

اولدی نه بیلسه ای مغلوب
غادی بیزه اول الیکی

بیزه انده نصر

سع الکه

[illegible]

۶۹

تصویر رزم کردن نوفل با پدر لیلی بار دوم

[illegible]

بیداد و ستم دکل شعارم
عدل ایچره تمام در عیارم

بن هم خجلم بو ماجرادن
عاجزلره قلدوغم جفادن

حقا بو دکلدی اعتقادم
کیم حاصل ایدم بن اوز مرادم

بن صنمده مومیا دیلردم
بر خسته ایچون شفا دیلردم

کوردم کوزی نور بوامر مشکل
بیمار دکل علاجه قابل

بیداددن اولمشم پشیمان
عفو ایده مگر بو سهوی سبحان

کلمز کوزمه عیال و مالنک
مالنک سنک اولسون و عیالنک

وار ایمدی سن امین اول خطردن
بن بعد توهم اتمه شردن

سونی دیدی آچدی آلت رزم
اوز مملکتینه ایلدی عزم

مجنون در اعتراض ایدوب باز
اول سرور طعنه ایتدی آغاز

کای بیهده قولنک قرارنک
عهدنکده بومیدر اعتبارنک

نه فایده سکه بیز دردمدن
نه سود نتیجه بیز کرمدن

سانک اولور دروی نه حاصل
کیم فیض دمنده اولدی زایل

هر نجه که ایدلرم راحات
کیم ایلیلوم بونکا مکافات

برروزی ایچون اولوب فونسان	هر دم قلور روز فنونلر آغاز
تا حاصل اوله معاش اطفال	بر شعبده در بو کوردیگنک حال
بو قانلو لغه قیلو بدر اقرار	بن ایلمشم بونی گرفتار
صاحب دیتیم بن و بو خونی	کوروب چه معاشیچون فنونی
تا کیم گزوب ایلیه گدالق	بند ینه قیلیه گره کشالق
هر نه قزنور گزنده او او	تقسیم ایدرز اراده جو جو
قسمتده هم اتیمشوز قراری	بن ماریم و بو شخص یاری
مجنون دیدی سهو ایدوبن ای پیر	دیوانه لره گرک بو زنجیر
کل حاجتمی بنم روا قیل	بند ایله بنی بونی رها قیل
سانگ تک اولوب سنگله همسیر	بن اهل کرمدن استیم خیر
هر نه بولورسه پیش یا کم	وارن سکا ایلیم مسلم
قصدم بو که ایلیم بن زار	اودن اده سیر مشتری وار
شاید که برادوده اوله ممکن	اول زهره یه اولمقم مقارن
بیر اولدی امید نفع ایله شاد	اول ایکی اسیرن ایته آزاد

بیچاره کوب ... بیلدی مجنون
یاننده بولنه ... قانون
اول سلسله یه اولوب همراه ...
... سلسله یه ... آزاده
... شیخ ... اولدی
... سن ... ایلیه ... دیلر سن
... بند ...

ای منظر نظاره
نظاره باره بنگ کورنک وار
کرنک هوسیله خانه خانه
اول برده اولدیلر روانه
توفیق اولوب اولیا همراه
... عشقی کورندی ناگاه
مجنون ... اوله اولدیلر
اوه ... کرزدی ...
... اوزره ... دوزن
اول ... غالب اولدی ...
الحق غم اولدی یار
بیگانه اولدی دوستلر شاد

غزل

بو سوزی بو بیر فلک ایتدی فراق
راز دل زارن ایتدی فاش
مهمانز ایله ضیف
بیدار اولدی ... لطافت

یاره حجابست کرمانده وفا نمزه
کوزم باصدیکم بو کون کل چرانمزه
ایلک یار ... قیلدی ارتکم ماره
بیر کوز شوخ کلی تازه کل نمزه
بره آه آتشک بادزن چلونه
کوچ داغ ایله اولدش شب هجرانمزه

تصویر
سیر مردو مجنون که
زنجیر در گردن مجنون
کرده در رسیدن
بخانهٔ لیلی

چون چکدی برخصنار سیر آه	لیلی او آچیده اولدی آگاه
برآمله قیلدی خیمه سن چاک	مظلومه آچیدی چشم نمناک
گوردی که گوزنم اولمش اول زار	اولمش غمیله ضعیف و بیمار

قاشی کبی قامتی بوکلمش

باشی کبی پیکری توکلمش

جسمی غم ایچنده جان شبیهی	درکه نظری غمی بدیهی

بو وصاله بوجواقعه لیلی و بکا ایکی
ایرار اولکه ... نیتو ... بیر یانمزه
ایجاب اولدیکم ... بیر یانمزه
مطلفا طره ... سکلمه سرکل
زنجیر ... کلتک ای جانه
قیلدیم ... زنجیر عدوانه
دنبهانه جانه ... بیر اسکی قصه
نکاح ... رسیده ... ایله کل ...
اعوالت ... ایکی ... دوکیده صبح
از زینهان عیان ... انجبه

مجنون

[illegible]

مجنون که آنکا نظاره قیلدی　　رازدلن آشکاره قیلدی

چکدی فلکه فغان و آهی　　سلطاننک اولدی دادخواهی

کای قدری بلند پادشاهم　　بلدرسنکا کیم ندر کناهم

زمانه مخالفت می قیلدم　　اعدایه موافقت می قیلدم

بدخواهلرنک نیدر بو تدبیر　　غمازلرنک نیدر بو تزویر

بن معتقدم بو آستانه　　یارب نوله ردّنه بهانه

کیم ندر اوله بو مکر و حیله　　کیم اولدی اوله بوڭا وسیله

تا خاک دریکدن اولشم دور　　آشفته وخته حال و رنجور

کاهی چکرم شکنجهٔ غم　　کاهی اولورم بلایه همدم

شها کیچراولدی روزکارم　　صحراده نه مونس ونه یارم

سن خود کورلم غمم نیمرسن　　اول شیفته قانده دردمیرسن

بندن بو تغافلونک عجبدر　　کویا که نشانهٔ غضب در

بن بیله نیچون زبون و خوارم　　نا کلدم اکر کناهکارم

چوکدم یره کردنمده زنجیر　　بسم الله اکر اولورسه تعذیر

٧٣

[illegible]

غزل

[illegible]

اکرک اولر غمز نو سنجه که بزدن غم اوله	هر کلن غملو کیدر شاد و کلوب یا نمزه
وار هر حلقهٔ زنجیر و مزنک بر آغزی	متصل ویریمکه فشا غم پنهانمزه
غم ایام فضولی بزه پیدا ایدیسی	کلشوره عجزله داد ایمکه سلطانمزه

تمامی سخن

بر نفحه قلوب بو رسمه فریاد	سلطانه ظلم عقدن داد
زنجیرنی ایتدی پاره پاره	دوتدی بنه خلقدن کناره
اندامی شکسته چشمی نمناک	رسوا و خراب و مست و بی باک
آردنجه قوشون قوشون اوشاغلر	احوالنه کیم کورکیم آغلر

بو مجنونک کورلق بهانه سیله دلدار جمالن کوردوکیدر و دیدهٔ امید نی توتیای مقصود ایتدوکیدر

بر کون دخی اول بهانه پرداز	براوزکه بهانه قلدی آغاز
باغلادی ایکی کوزن که کورم	احوال جهانه بی شعورم
عرض ایلدی ضعف بی نوالق	اداوکزوب ایلدی گدالق
تقرب ایله عزم یار قیلدی	لیلی اوینه گذار قیلدی

اوکرتدی بکا غمنک تجارت	یوز شکر که قیلدم خسارت
کوز نورنی خاک پایه ویردم	آز ضنومی چوق بهایه ویردم
شاهم نظرات بن گدایه	پکانه لق ایتمه آشنایه
جان باغچه غم نهالی دکدنک	تن ملکنه درد تخمی اکدنک
اول تخم و نهاله نفع حاصل	اولدی نم اشک و سوزش دل
کل ملکونکه باغونکه گذر قیل	محصول و منافعه نظر قیل
مونی دیوب اول غریب حیران	دوتدی ره بادیه کماکان

بو ابن سلامنک لیلی وصالنه راغب اولدوغیدر و بو دعویده صبح کاذب اولدوغیدر

ساقی بزه راحت روان ویر	جان سیزلره همت ایله جان ویر
قیل مست بزی می مغاندن	اول خوش و خرم ایله آندن
سور کیم نیجه در ثبات عالم	انجام فرح نهایت غم
دنیا ایشی اعتبارسیز در	چرخنک روشی قرارسیز در
چوق کسنه گنج ایچون چکر رنج	غیریه آنک نصیب اولور گنج

٧٥

عکس غرض اولدی صورت حال ‌‌ ادباره مبتدل اولدی اقبال

کل ایتیرایکن صفا تماشای خاره ‌‌ نور ایتیرایکن توتشدی ناره

افغانله ماتم ایتدی سوری ‌‌ ماتمکده محفل سروری

شانه کش ایدی زلف خالن ‌‌ آرتور مغزه زیب ایله جمالن

اول آه وشرر شکار دم دم ‌‌ خالیچه ایدردی زلفی درهم

اکمزدی الا وسمه یه باش ‌‌ کوزدن کتوروردی سرمه سن یاش

کیسوسی چکردی شانه دن سر ‌‌ بر باره ایدی کردنده کوهر

کوزکوزه کدر ویروردی آهی ‌‌ ظلمات شب ایتیردی ماهی

پابوسنه بولمیوب خا دست ‌‌ آیمشدی نقاره نی اولوب پست

الکلیله قنجه ایدی آتش ‌‌ بوی خوش آنکا کلوردی ناخوش

طعنه ایتکندن ایتمیوب باک ‌‌ کل کبی قیلوردی کیدکن چاک

هر لحظه قیلوردی آه وفریاد ‌‌ دیردی که انلکدن ای فلک داد

سندن بولمیدی بنم مرادم ‌‌ دوراننکه باغلو اعتقادم

وصلینی توقع ایتمه کم یار ‌‌ بالله بودکل باکلمه زنهار

[illegible]

اتا دیمزم انسنک خطا در	نسبت بکا غایت عطا در
قورتوریبی آته دن آنه دن	برغم یک اولورایکه بلادن
دردیله قیلوردی ناله وآه	اسباب تجملدن اکراه
دردندن ایدوب فغان و فریاد	بو شعری اوقوردی اول پریزاد

غزل

خلاف رایمله افلاک مدارایتدیکنک	بنی کل ایتر ایکن مبتلای خار ایتدیکنک
مرور عمرده بردو بمدنک مرادیله	دونه دونه بکا ظلم ایتمکی شعار ایتدیکنک
امانتمده ندر بیلمزم مرادنک کیم	عزیز عالم ایکن خوار و خاک ایتدیکنک
امیدوار دم اول کیم بر نشاط کورم	بنای محنتمی شمدی استوار ایتدیکنک
جفا الیله قیلوب چاک پرده صبرم	نهان اولان غمی خلقه آشکار ایتدیکنک
وفاده ویرمکه جان ویرمدنک بکا مهلت	بنی بو عهد وفاسنده شرمسار ایتدیکنک
براوزکه نی بکا یار ایلمکده سن کویا	بنمله یار اولنی اوزکه ایله یار ایتدیکنک
مکر بیلندی فضولی سکا فلک حالی	که وارنی بو جهانک یوق اعتبار ایتدیکنک

تمامی سخن

اول نوع کورنلر اضطرابن	تزیین و جلادن اجتنابن

[illegible]

بو حجله ده ایکی ماه پاره
کل صحبته باردی زهره واره

جمال جهانبك ال برام
اول زینت ویره ویرده زینت
کیم آنی کورنده ویرده گردون

عجبا ظلاوه کیش سرانجام
بر شکلیله ویرده زیب صورت
انصاف کمال صبر مجنون

پیرایه سیز اولمه آیده آفت

پیرایه دن اولور وب لطافت

برصده ایرشسه آفتابه
چون دوندی عروس خلوت شام
ظلمات ضیایه اولدی غالب

کیم اولدی نقابی جسمی تابه
تسکین ایله خلوت نشینده آرام
یا ندردی شاعلی کواکب

تصویر
عروسی لیلی ارسلان
زنان اولراشنجانه
شوهر

۷۸

بو زینت و بو حسن کرد و بیکم
سیمین صفت
ایجاب ایدرایدی او ماه پاره

بیچاره به بیتکده

کل جلوه‌نی اولدی صحن گلزار ... دور اوله‌سی باطه‌دن خس و خار

صحبت ابن سلامی ایتدی آگه ... کیم اوله سنکا ستم اول مه

اول طالب گوهر یکانه ... گوهر هوسیله کیردی کانه

نه گوردی نقاب ایچنده بر نور ... گوزدن رخ دلفروزی مستور

کرم اولدی محبتنک مذاقی ... درپندی وصاله اشتیاقی

ال اوردی که آچه اول نقابی ... رفع ایلیه اورته‌دن حجابی

لیلی دیدی ای حریف قابل ... سن سن سربسر در قابل

اوصافنک ایشتشم زیاده ... کامل سن ادبده و حیاده

معلوم ایدوبم که قاف تا قاف ... انصافنکه ایل ویریدر انصاف

بن کیم دیمیم غنی فقیرم ... مهمان دیمیم سنکا اسیرم

ظلم ایلمک ایتمه بن اسیره ... اظهار ترحم ایت فقیره

کورجان و تنمده اضطرابم ... صور حال دلم ایشیت جوابم

بن مکتبه گیتدکم زمانلر ... حفظ سبق ایتدکم زمانلر

برشخص سنکا کورندی ناگاه ... اولدوم پری اوله غنچه‌ن آگاه

٧٩

[illegible]

اوله که تیسر اوله مقصود
سندن آچله بو بابه سدود

قطع اوله زبان طعن دشمن
هم سن تیه سن مراده هم بن

اول ساده ضمیر آنکا اماندی
جنی خبرن صحیح صاندی

وهم آیتدی که اوله یاره واصل
نقصان اوله جان وجاهه حاصل

جانانه بوله عمرو جاهی
اول ناقصنک اولدی ستدراهی

بر رسم قدیم رجهانده
سود ایستین ایلیک زیانده

جانان دیلین خفایه دزمک
کنج ایستین اژدهایه دزمک

عشق ایله محبت ایته اظهار
اوّل آنی امتحان ایدر یار

گر کوره آنک خفایه صبرن
گر نیک ایدر تمام جبرن

ور کوره جوره احتمالن
صالمز آنکا سایه وصالن

چون ابن سلامه بیم نقصان
اول وصلده زوری ایتدی هجران

میل ایتمدی مطلق اول نگاره
هرگز آنکا قیلمدی نظاره

تدبیر علاجه دوردی قایم
دردینه دوا سوررردی دایم

هر قنده کوررده اهل تسخیر
دیوانه سنه دلردی زنجیر

٨٠

بمجنونا

مجنون دیدی ای وفالو یارم
غم مرحله‌سنده غمکسارم

عادتجه گوزم اختلاطنک
هر گون گنه نگرم نشاطنک

نولدی سنکا بله زار اولوبسن
بیطاقت و بیقرار اولوبسن

عشقنده ایدی مکر بو گون ماه
کابیدنک بو یکا عزیمت راه

قندن بو کدورت اولدی حاصل
نولدی سبب ملالت دل

سوزیله دیدی که ای بلاکش
زیرا اول خس خشکه اوردی آتش

دوران ستم ایتدی سن فقیره
دون اختر بختنک اولدی تیره

روزی سنکا درد و سوز اولدی
یارا بن سلامه اولدی روزی

قالدی سنکا تاب آتش دل
یار اوزگیه اولدی شمع محفل

٨١

بو مجنوندن لیلایه عرض … و بر پیغام شکایت انجامدر

تصویر
خبرآوردن زید
بمجنون عروسی لیلارا

کیم بو تحمل بلادن
بو نامه که محض درد و غم در
اول دلبره کیم وفاسی یوقدر
ای عهده وفاسی اولمین یار
نولدی سنکا نقض عهد قلدنک
شهاله‌می کتوردنک تاب
نار اولدیمی اول عشقک نشیمن
انجندیمی درد دل مزاجنک
پژمرده‌می اولدی سرو دلجو
بدخواه‌می ایتدی قصد کلزار
نه سبله حفظ کوهر ایتدنک
موجب نه ایدی بنی اونتدنک
هرلحظه اولوب کواه عالم
مطلق کذر ایلرمی اولدی

سرگشته زار مبتلادن
اظهار شکایت ستم در
عاشقلره جفاسی چوقدر
اغیاره کل اولان نکا خار
سندرمغه عهدی جهد قلدنک
کیم ایلدنک آرزوسی اهم خواب
کیم ایلدنک آنده شمع روشن
کیم اولدی طبیبه احتیاجنک
کیم جهد ایله ورمک ایستدنک صو
کیم سیله اورکه رخنه‌یه خار
کیم رشته عقد شوهر ایتدنک
ترکم قلوب اوزکه یاره دوندنک
خاک درنکا سرشک آلم
بندن خبر ایلرمی اولدی

٨٢

سودای دماغمزنک علاجی بازار جنونمزنک رواجی

سن مهر جمال مه جبین سن غاشیه لطیف و نازنین سن

بن خار مزاج و خاک خویم بن تند زبان و تیره رویم

سن جال ولیله ایلیوب عار دیرسن که سنکا نه نسبتم وار

بن هم سنکا سویلرم موافق کیم بن سنکا سن بنکا نه لایق

بن خود اولوبم خیاله قانع سن لایقمزنک ایتمه سنک مانع

آیا کیمه بو فنا دیرلر کیمنک ایشنه خطا دیرلر

اما بن وسندن اورکه چوقدر کیم سوزلری بزدن اورکه توقدر

کوردکده بن ایلین وفانی بلدکده سن ایلین جفانی

بخششی سیدر ایلمک بمان آد کیم قلبمه کیمه خیرله یاد

سن کرچه دوتوب خلاف عادت براوزکیه باغلدنک ارادت

چوقدر سنکا بن کبی جکرخون هرکیمه که باقدنک اوله مجنون

بن کیم کسیم دیرم سلامی سندن حکیم بو اشتغامی

دوتمق دلرم سنک کبی یار اما عجب ار سنک کبی وار

[illegible]

شرط ایدی سکا هم اتمک اعلام — تا بن هم آلوم بو بزدن کام

لله الحمد الم دکل وار — جان کیسی نقوده قدرتم وار

ورصانه تکیه که ناتوانم — آزرده محنت جهانم

هم شرط ایدی عذر قلمی ارسال — اتمک بنی بر سوز ایله خوشحال

نه سیله ایدوب نه ایله ای کل — سنجیده میدر اتمک تغافل

ای جانم ایچنده جانه دشمن — هر نیجه که دشمنم سکا بن

آیین قدیمکی اونوتمه — سنک یار ودت اوزکه خوی دوتمه

غیر ایله اولنده شاد و خرم — تقریب ایله یاد قیل بزی هم

نقش ایت بو مربعی حریره — کور آنی کتور بزی ضمیره

مربع

غیر ایله هر دم ندر سیر گلستان ایدرکنک — بزم آید خلوت قلوب بوز لطف و احسان …

عهد بنیاد مروت درمی ویران ایدرکنک — قانی ای ظالم بزله عهد و پیمان ایتدکنک

لحظه لحظه مدعی بنده درکوش ایلدکنک — قانه قانه غیره جام شوقنی نوش ایلدکنک

وار وار عهد و پیمانی فراموش ایلدکنک — قانی ای ظالم بزله عهد و پیمان ایلدکنک

٨٤

[illegible]

چون

چون ایشیدی نگاراولن دیاره
نکرلیه وصاله قلدی چاره

افسونله اوردی سحردن دم
تا ابن سلامه اولدی همدم

لیلی تونک ایشیدی وصف حالن
کیفیت محنت وملالن

دیدی سیلورم ندر دواسی
اوش بازلومنده دردعاسی

باعلندی آنک سوزنیه اخلاص
خلوتکه قربه قیلدلر خاص

چون لیلیه زیداولدی واصل
مقصودی نی سخت ایتدی حاصل

بردم اوتوردی کلوب قیاسه
ال اوردی روان چقردی نامه

تعویذ دیدی وقلدی تعظیم
اول اوپوب آنی ایتدی تسلیم

چون نامه نی آلدی لیلی زار
اول نامه دن آلدی بوی دلدار

بلدی که براوزکه قید دربو
نسخه عمرو زید دربو

چون نامه یه قلدی بر نظاره
جان کوتن ایتدی پاره پاره

اول فیضی بلوب اوزنیه قبال
کوزمردمنه بویوردی اکحال

کیم دُرّ آته سحر چشم تردن
لعل آله خزانه جکردن

اول نامه نک ایله نثارن
افزون ایده قدر واعتبارن

٨٥

چون دیدی [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

اظهار وجود ابن عدم [illegible]
ایجاد وجود ابن قدم دن

سلطان [illegible]
بو نامه که [illegible]

[illegible]
[illegible]

بسدر نیجه چکدکم حجالت — شرمنده لکمده کی ملالت
چون معترفم که وار کناهم — اوز لطفکی ایله عذرخواهم
بن کوهرم اوزکه لر خریدار — بنده دکل اختیار بازار
دوران که بنی مزاده صالدی — بلمن کیم ایدی صاتن کیم الدی
اولسیدی بنم بر اختیارم — اولمازیدی سندن اوزکه یارم
کر تهمه اولمشم کرفتار — اکراهله بندن اولمه بیزار
بر دُر دکلم که اوله حکّاک — آلدغده تصرّفنده چالاک
کر ابن سلامه دلفروزم — شمع شب و آفتاب روزم
قالیغدر ایراغدن آله بر نور — بن آندن و بندن اول اوله دور
دور اوله کورر فروغ و تابم — اولدغده یقین جکر عذابم
فکر ایتمیه که بن نشاطمندم — بر دام غم ایچره پای بندم
نه زهرهٔ سیر کوچه و کوی — نه تاب طپانچهٔ سرو روی
کاهی هوس ایلسم فغانه — اول آنکا ایسترم بهانه
یا آته و آنه ایلرم یاد — یا صحبت همنشین و همزاد

[illegible]

بلمن بو قفده نوله حالم
بروحشى ايله كراتيمشم خو
وحشى لرامش سنكله همدم
اى عاشق مستمند مهجور
صبرايت نيچه كون اوله كه كردون
انجق اوز سكى نزار رضا نمه
بوشعرى كراوقو سنك دمادم

سندردى بلا پر يله بالم
مستوجب سرزنش دكل بو
همرنك اولوبم سنكله بن هم
دوتغل بن مستمندى معذور
بوكونلرى ايليه دكر كون
سركشته روزكار رضا نمه
معلومنك اولور نيم غمم هم

مربع

كريبان اولدى رسوالق ايله چاك دامن هم
ره عشق ايچره جان قالدم كرفتار بلا من هم
اكر دوشسم غم الندن نهان صبر وقرارم يوق
هر بند وزندانم الده اختيارم يوق
اولوبدر اشك خونابيله كلكون چهره زردم
جفاى چرخ كجرفتار الندن وار نيك دردم

بنكار سو بغده دوستاهم طعن آتدى دشمن هم
بوتيمزمى كه بر دردوار آرتورزسن دردسن هم
وكرشرح غم پنهانم ايتسم غمكسارم يوق
بوتيمزمى كه بر دردوار آرتورزسن دردسن هم
بالوبدر آتش هجر الندن جان در برده دردم
بوتيمزمى كه بر دردوار آرتورزسن دردسن هم

٨٧

[illegible]
بوتيمزمى كه بر دردوار آرتورزسن دردسن هم
تمت سخن

[illegible]

بربارلو نسخه وار ایمده
کرچه بیلورم آنی که خطادر
اغلاقنده دیر کمال ایضاح
تقریب ایله یردی زیده مکتوب
مجنونه جونامه اولدی واصل
مفهوم دن آنیده کب مقصود

بالله بیله آل انی کیده نده
ظن که صحیح یا غلط در
کردارینه سهوی ایله اصلاح
ایله کرک اهل عقل اسلوب
درکوردی حقیقته مقابل
لیلی طرفندن اولدی خشنود

بو مجنونی آتاسی صحراده بوله و عیدره و نصیحتیله اصلاحدن عاجز اولدو عیدر

تحریر قلنده اهل انشا
کیم غصه ده هر مبتلاسی
قالمشدی ملامت ایچره دون کون
کتمشدی الدن اختیاری
قلمزدی یرده نده تقصیر
برکون آنی اتیدیلر خبردار

ایله بو مثاله چکدی طغرا
مجنون شکسته نک آتاسی
نه کونکون ایدوب نه دونی دون
کونده وزهبری کیجه قراری
بولمزدی بوردده هیچ تدبیر
کاه پیر شکسته دل افکار

٨٨

چون گیجه یه گندز اولدی تغییر ... اولدی گیجه ظلمتی جهانگیر

رفع اولدی علامهٔ منازل ... اول پیره تردد اولدی مشکل

سرگشته گزرکن استوب راه ... بر شعله آنکا گورندی ناگاه

اول پیرزنک اولدی دلیل راهی ... روز ایتدی اول اوده شب سیاهی

صاندی اوده یاندرن عرعر ... خیل و حشم اول اوده سبب در

پروانه کبی یوز اوردی ناره ... چون ایتدی وارلدی نظاره

گوردی که بو شعله بر نقدر ... نه شعله جرم خار و خس در

مجنون در بو که آه سرکش ... چکمش اورمش جهانه آتش

قطع نظر ایلمش جهاندن ... کچمش سر و چشم و جسم و جاندن

نه ملک و نه مال جستجوسی ... نه آنه نه آنه آرزوسی

کتمش ایله برک اعتباری ... اول قالمش و مرگ انتظاری

اول پیر چو گوردی اول غلطی حالن ... توکدی رخ زردده اشک آلن

یانده اوتوردی زار و غمناک ... ال اوردی که چهره سن ایده پاک

اول شفقه آچدی چشم پرنم ... کیمسن دیدی ای بنمله همدم

اول لحظه که اولدی شاد [illegible]
[illegible] نوره [illegible]
[illegible] جانه [illegible]
دوران شیمه [illegible]

نور سره عشق بر اهنر در
حالا که مقام عقل بولدنك
سندن نه روا بو ماجرا از
کر غافل ایدنك اول ایدی عاقل
وحشیلر ایله ندر بو بر لك

سر حد کماله راهبر در
تحصیل کماله قابل اولدنك
سرمایهٔ عیب اولان صدا له
صحراده دوشمه کزنه غافل

کور وحشیله وحش طیرله طیر
رحم ایت بن زار نامراده
کافوروش اولدی مشک ناکم
اولمق الغم قرینه دال

انسان ایله خوش دکل می درلك
هم صحبتله خوش در الملك سیر
قو بیله بو مشقت وبلاده
بو صحبته سنسن آشنا بم
بیلم سکا اولمغیه درد ال

تصویر ایدن پدر مجنون در صحرا مجنون وصحبت [illegible]

[illegible]

یوقدر چو بقاسی روزکارک — فرض ایله که اولدی یار یارنک
وصل ایتمیه سنکله کیم بلور سن — برکون اولور آندن آیریلورسن
ترک ایله بو هرزه هرزه سیری — باد ایله الهی انکمه غیری
کیم یوقسه معاد و مرجع اولدر — قطع ایت انکا سوز که مقطع اولدر
حق صنعیدر بو دهر کارکه در — سونده عمل ایتمک کنه در
هر کیمسه کرک کلن محلده — بو کارکه ایچره بر عملده
هر کیم نه عمل قیلور ربیندا د — مزدینی ویرور عمل چه استاد
ای کارکه جهانه داخل — سن هم عمل ایله اولمه کاهل
وقت اولدی سفر قیلم جهاندن — آواره اولم بو خاکداندن
وقت اولدی ویرم فنایه تخمم — قدر ایله چکم بقایه رختم
کل بایمه ایله فکر عالم — بیکانه ویرمه ملک و مالم
چوق مال نیجه چکیشم رنج — قویمیه که نصیب غیر اوله کنج
عشقنک بیلورم که بیله قالمز — دایم سنی غم بو حاله صالمز
بختنک اوباننده بو بو خودن — صنک یورلنده جت وجودن

[illegible]

۹۱

عذرایله وفادر دی اعلموب آه
بابا ستم شرح غم گوناگون
ززان اولیون ...
قان دوکه دوکلدن آنکله بنی
ال وبردی آنی ... مجنون دیدی ایله ...

اول ایچ بلا وودر دمادی
اول کوزی عشق یادوست ای
کتدی به جره ... قالدی ... اولی
اوغلی ... اوزنکی ... جانای
آنکا ... عرض ...

کاکی عین صلاح اولن یانی / وعظی بنکا عافیت نشانی

بن هم بونکا قائلم که پند نک / مضمون کلام سودمندنک

نسبت بنکا خیر در و کل شر / گر اولسه اشتیکی میسر

گرچه سوز بنکا قولاغ دوه‌ندم / نه سود اشیتدم داونتدم

سن دیمه که دوست خبر سوزینی / کیم یوق خبرم بنم اوزندن

عشق آلدی درونم و برونم / گتدی یله صبرم و سکونم

بن عقله توجه ایلرم چوق / سودایولی دوترکه یوق یوق

بن قندن و ترک عشق قندن / عشق ازلی حقیرمی جاندن

طغنک ستمیله جانه تیدم / ترک ایله بنی چو ترک اتیدم

لطفیله زمان زمان ویرب پند / اصلاحمه اولمه آرزومند

آرترالمم بوماجرادن / آتش کبی جنبش هوادن

بر شیشه که اولدی پاره پاره / پیوندنه هیچ وارمی چاره

تکلیفه قبیله خان ومانه / گور سرعت گردش زمانه

چون سن هم آنی قویب گیدرسن / آنده بنی ایلدب ندرسن

قصد ایلدی کم اولا ...
تمثیل اولدی ...
اول ... ایله ...
...
آنده ... اولدی ...
... غمنه ... اولدی ...
... اولدی ...
انصاف ... بیلدی

بلدی که دکل بو نقش باطل	اولمز حیله عشق زایل
من بعد نصیحت ایتمز اولدی	طعن ایله نصیحت ایتمز اولدی
ترک ایتدی طریقه نزاعن	نومید اولوب ایلدی وداعن

بو مجنونک آتاسنک ترک نزاع ایتدوکیدر
وناچار حسرتیله وداع ایتدوکیدر

کای رشته گوهر مرادم	آیینه حسن اعتقادم
هر لحظه بکا ترحم ایله	کفارم ایشت تکلم ایله
پروای بن شکسته حال ایت	عزم سفر ایلدم حلال ایت
ناخوش سکا بندن ایلدی احوال	بن کتمز اولدم ایتمه خوش قال
زنهار شکایت ایتمه بندن	انجکلو حکایت ایتمه بندن
درگهده چو سندن آلمدم کام	تو سن لغه دوشدنک اولمدی رام
بو دردکه سندن التماسم	کیم دوته سن اولدکده یاسم
هر لحظه ایدوب فغان و زاری	توپراغمه ایده سن گذاری
تکلیف نشاط و عیش قلمن	کیم سن دین بو رسمی سلمن

٩٣

دنیا که نگار دلربا در ... رخساره رضا غمزه سی وفا در

سن گرچه اولوبسن انکا مفتون ... اولدر طلبنکده سندن افزون

سنسن انکا جهل ایله طلبکار ... اولدر سنکا علمله هوادار

هر نیجه که آنکا میهمان سن ... عیش و طربیله کامران سن

آندن سفر اختیار ایدنده ... قبر حقه یوز دوتوب کیدنده

گوز سرمه سن ایلیوب غبارنک ... تا محشر اولور نگاه دارنک

یولنکده اوزن ویرور فنایه ... ساقلر سنی تا نشور بقایه

هر کیم که بو نکته دن در آگاه ... دوران فلکده ایتمز اکراه

هم درنکده عذابی اولمز ... هم موتدن اجتنابی اولمز

برگون آدب بو رشک گلگون ... نجد اوزره اوتورمشیدی مجنون

تنک طعن ایله بر جماعتی صیاد ... اول زاره تیشدی قلدی فریاد

کای عاردن ایل چکنده عاری ... وی ناقص اولان عیار کاری

یوق سنده نشان نام و ناموس ... افسوس که عار سیز سن افسوس

اسراف دکل ستمده اسراف ... انصاف سز اولدغنکده انصاف

ارشاد نکه بیلمدم غنیمت
بو زحیف که دوتمدم طرفنک
فیضنک سکا اولمدی میسر
جوریله سکا جفالر ایتدم
ای دوستم اولمه دور سندن

یوز وای که فوت اولندی فرصت
بر نیجه کون اولمدم رفیقونک
سن خیر دیدینک بن ایلدم شر
یا نکلش واردم خطالر ایتدم

اولسم غم عالمه گرفتار
همرازمیدینک سکا ایتدمه
نولدی غمه کورمدینک تاب
نولدی سبب ایلدینک غرامت

وی شمع کوتورمه نور سندن
انجق سنیدن انیس وغمخوار
دمسازمیدینک حکایتمده
قورقدی مکر سنی بوکرداب
سندن می ایدی سکا تهمت

عشق آینۀ جهان نما در — کیفیت حسن آنکا جلا در

حسن اولمه عشق ظاهر اولمز — عشق اولمه حسن ماهر اولمز

عشق اولمز اولورسه حسن اولور خار — عشقیله در اهل حسنه بازار

نه آن سیز اولور بونک سروری — نه موم سیز اولور آنک ظهوری

مجنونیدی شمع مجلس افروز — لیلی آنکا آتش جکرسوز

مجنونیدی جام راحت افزا — لیلی آنکا باده مصفا

لیلیدن ایدی کمال مجنون — حسنیله اولوردی عشق افزون

مجنوندن ایدی کمال لیلی — عشق ایدی ایدن جماله میلی

برکون مجنون دل شکسته — صحراده کزردی زار و خسته

بر صفحه ده کوردی ایکی پیکر — لیلی مجنونله مصور

محو ایلدی نقش دلستانن — قویدی اوزینک همین مثالن

صوردیلر آنکا حقیقت حال — کیم نیشه براولمه ایکی تمثال

ویدی بزه بر درر حقیقت

بر لکده یار شمر ایکی صورت

٩٦

خوناب جگر توکوب دمادم | قلمزدی سباع رز قینی کم
دورنده درنده لراولب رام | دوتمشدی بری بربلیه آرام
کوراولمشدی پلنکه همراز | کرک اولمشدی کورزنه دمساز
شیراولمشدی انیس نخچیر | نخچیر اومردی شیردن شیر
یانده دوتردی مورخانه | کوزیاشندن یغردی دانه
کاهی اولوب اشکی سیلی قایم | سیلابه کیدردی نیک بهایم
که اودنی تندتاب ایدردی | نیک جانوری کباب ایدردی
بیل اولمشدی النده درناغ | یردن ساوردی باشه توپراغ
مونیده غبار اولوب فراهم | اشکیله چکوب زمان زمان نم
آهوبره سبزه زاری اولدی | کلزارجنون بهاری اولدی
کر دوتسه ایدی کوزنیله خو | آقردی کوزندن اولقدر صو
کاول صودن اولوردی تازه وتر | هم برک ویروردی شاخی هم بر
هرلحظه آلوب النه برمار | خرسند اولوبن دیردی اول زار
کاول سنبل مشکبویی دوتدم | سررشته آرزونی دوتدم

خورشید نهان اولوب ستاره | گوز آچدی طریق انخسافه

دیرندی سرسنان بهرام | فتح اولدی انکا ولایت شام

برجیس کروب سیه لباسه | خورشید غمنده باغلدی یاس

آیینه آلوب سپهر گردان | باقدی آنکا عکس صالدی کیوان

گردونه ثوابت اولدی مسمار | تا توکمیه دونب طلی پرکار

کوکبه حمل اولدی آشکاره | آهو بره چقدی سبزه زاره

گاو فلک اولدی گاو عنبر | دولدردی جهان زعنبر تر

جوزاکری مرصع اولدی | گردون بدنه طمع اولدی

خرچنک قلوب بحرلین دفع | خاصیتنی ویردی ظلمته دفع

اولدی اسد آقی بدن دور | پر دود مثال شمع بی نور

کیسوسنه ویردی سنبله تاب | مشک اوتتنه توکدی عنبر ناب

میزانی ایدب فلک ترازو | صراف زمینه چکدی لؤلؤ

عقرب برخوب کمند پرخشم | دیوشبه قیدی قلدی محکم

قوسینی قوروب سپهر لاعب | آتلدی خدنک نجم ثاقب

عکس ایلدی اخضر جهانسن
جبهه وجهی جبهه سی جهانسن
هم هفت جمال ویردی پرنور
هم هفت مکمل ایتدی انسن
شرطین وبطین هاکی واکلیسن
نورایتدی السماء نجابل

٩٨

اول

اوّل اولب آسمانه مایل | شرح ایتدی عطارده غم دل
کای اهل حسابه کارفرمای | مستوفی عقل و شرف رای
ای ناسخ نسخهٔ معانی | فهرست رموز آسمانی
قانون مقاصد و مطالب | رسّام مناسب و مراتب
دردیلمنک حسابی چوقدر | سندن اوزکه دبیر یوقدر
برنامه به دردیمی رقم قیل | سلطانمه عرضه ایت کرم قیل
شاید اثر ایده فیض خامنک | تعویذ خونم اوله نامنک
کوردی که عطارد اکلمز راز | براوزکه ترنّم ایتدی آغاز
دومنزردی یوزاندن آغلیوب زار | مرّیخه نیازن ایتدی اظهار
کای والی مسند شجاعت | شمشیرنکه عالم اهل طاعت
سن صاحب نصرت و ظفر سن | ارباب سلاحه تاج سرسن
بن عاجزم و قویدر اغیار | بن بیکس و خصم رستمکار
عاجزره لطف ایت و مدد قیل | بیکسلردن بلانی رد قیل
چک تیغنکی ایله دفع دشمن | تا دوسته همنشین اولم بن

[illegible]

بیچاره دراوزاتشنده اول هم — سندن بولنور بوزحمه مرهم
هم سن کرمنکدن ایت علاجم — کس غیر کشیدن احتیاجم
ای درده قلن بنی کرفتار — کمدر بکا سندن اوزکه غمخوار
چوق چوق حکایه سویلدم راز — تشخیص مرضنده اولدیلر لال
بلدم که حکیم فرد سنسن — دانای جمیع درد سنسن
کردرد و کر دوا سنکدر — حاکم سنسن رضا سنکدر
رحم ایله و قیل دوای دردم — پیدا اولینجه دیده کردم
یعنی که بتور کماله دوقسم — کوندن کونه قیل زیاده شوقم
حال چشمه لعلنک خیالن — ویر طبعمه حسننک کمالن
دایم آنی بنده ظاهر ایله — لطف ایت ایکی صورتی بر ایله
قدر غمی ایچره معتبر قیل — دردن بکا اول قدر زوری قیل
کیم کیمیای اولب میسر — کیمه بکا اولمیه برابر
کورمک رخن او لمز اوله مقدور — خونبار کوزمدن اولمسون دور
ذوق المی اولورسه نایاب — مجروح تنمده اولمسون تاب

١٠٠

هم صفحهٔ عالم اولدی روشن — هم دانهٔ انجم اولدی خرمن

گون آینه داری اولدی گردون — توکدی قدمینه در مکنون

صبح اوردی صفا و صدقدن دم — آچلدی در نشاط عالم

تأثیر صفای جام خورشید — گوک گلشن اتدی بزم جمشید

لاله گبی داغ چقدی مجنون — نظارهیه آچدی چشم پرخون

گوردی که گلور ندیم کامل — همراز قدیم زید قابل

رخسارنده نشاطدن نور — بهجت گوزنه جمالی منظور

یوق ذرّه جه غصّه و ملالی — مجنونه عجب گورندی حالی

صوردی که ندر انبساطڭ — عادتجه گورنمز نشاطڭ

مقصودڭه دسترس می بولدڭ — دلدارڭه همنفس می بولدڭ

نه قدرله سربلند اولورسن — نولدی که نشاطمند اولورسن

زید آچدی در خزانهٔ راز — کای طرفه همای اوج اعزاز

دون طوف دیار یاره قلدم — اول سرو دیگا گذار قلدم

تعوید وسیله بردم — اولدم حرم وصاله محرم

آچق براولیدی کیم چکوب غم — اشردی بنی سنکله همدم
چوق کوردی بزه سپهر غدار — یوزنک اغیاره ایچیده بریار
برظلمدرر بو آشکاره — الدن نه کلور بوکا نه چاره
بو دردکه آزدکل بوکشدر — هم صبر ایده یم که صبر خوشدر
بن دوت که مقید حصارم — محبوس حجاب ننک وعارم
کرشمه آچلسه شرح رازم — سایمدن اولوزنک احترازم
ورسایه سویلسم غم دل — شمعنک جیدی کلور مقابل
نه یازمغه نامه اختیارم — نه ایتمکه عرض رازدارم
غنچه کبی ایم بن پریشان — اغزم دتولو ایچم دولو قان
سن کیم شه کشور رضاسن — هرکیمه دلرسن آشناسن
یوق حکمی سنکا چوخامه غیرک — اوز باشنکادر همیشه سیرنک
آیا نه ایچون قلورسن اهمال — حال دلنک ایلرسن ارسال
اوز نظم لطیف دلکشندن — مضمون عبارت خوشکدن
لطفیله قلوب همیشه تحریر — کوندرمدنک دکلی تقصیر

مجنون

مجنون که اشتدی بو پیامی
سخت متمرد اولدی رامی

اقبالنه اولدی اعتقادی
دلدارنه اعتمادی اولدی

خوناب سرشکدن چکوب نم
گلزار ضمیری اولدی خرم

هم گلدی یوزینه چرا غلر تك
هم کوکلی آچلدی داغلر تك

زنده دیدی ای رفیق صادق
بن وحشیه همدم موافق

چون مژدهٔ مرحمت گتوردك
یارم خبرن بکا گتوردك

بندن هم او نکا گتورشنالر
عرض ایله دروده‌لر دعالر

خاك درنه گتور نیازم
درکاهنه عرض ایله رازم

کای جانیله داملو دردو داغی
گوکلوم فرحی گوزم چراغی

لله الحمد یار امش سن
بن استیدی گوگجه وار امش سن

عهد ایتدکده وفا بولندی آخر
شهد ایتدکده شفا بولندی آخر

بلدم که بنی سورسن ای ماه
احسنت احسنت بارك الله

لطفنك خبری قرارم آلدی
شیرین سوزنك اختیارم آلدی

١٠٣

لطفك ایله طبیب اولمه عجب
شمدن صكره بنم سعید بختم

معشوقه‌نك ای بت وفادار
عاشقی نه قو سکا هم انك اظهار
عاشق دیو ایش بکا صادق
کیدر سن بو بکا هم اوزره لایق
بن ناقصم ای حریف قابل
سن کیت سن ره عشقه الحمد کامل
مجنون که بکا زمان
جان ویرمك اولورسه کار عاشق
ایشبو قصه کرا اولورسه بو طور
سن اوله ایرمك بکا نه دور
ای عمره بو حال اولورسه معذور
سن اوله ایرمك جهانده مشهور

یاد ایلمکلکدن اولمیم شاد — بن شاد اولورسن همیشه بن شاد

ها پیله بن حزینی شاد ایت — که گاه ترحم ایله یاد ایت

ای سرو سمنبر گلندام — تاراج متاع صبر و آرام

ای خسرو کشور ملاحت — مه تاب شب نشاط و راحت

چون بنده یه رحمت ایرادلمدک — اظهار محبت ایرادلمدک

بن بعد طریق مهر و تغافل — اولکیجه طریقکی اونوتکل

قویمه حقه حسرتیله جانم — هدون اوته ناله و فغانم

میل بن زار و بیقرار ایت — گاهی بو نگاهه بر گذار ایت

هر دم ایستک نمله یار اول — هر دردلکنک یونیه وار اول

بن ایله مقیم سنده ناز — بن بیله بلا و درده دمساز

بن محفل عیش و کامکاری — بن گوشه درد و دل فکاری

عشق اپچره بکم روا میدر بو — راه درویش وفا میدر بو

گر ذوق غرو ایسه وفاده لافک — بندن نه اپچون بدر انحرافک

کل رفع ایده لم غم فراقی — یاندوره لم اوده اشتیاقی

١٠٤

کیم ابن سلامی آمدی گردون	آماج خدنگ آه مجنون
اول سببدن کتوردکه ارادن	اشک اولدی روان ایکی بکاندن
اول یورس ناتوان دمادم	شو قیله چکردی محنت و غم
حسرت الی بیان المدر	غم بدرقه ره عدم در
درد و غم و حسرت نهانی	سروقدین اتدی خیزرانی
یوزاوردی اورلمعه علسی	برغایته یتدی ضعف جسمی
کیم پیکری نقش بستر اولدی	رعنا قدی بستر استر اولدی
کون کوندن اولوب خراب حالی	قالمدی ساغالمغ احتمالی
دردینه دوا بولنمز اولدی	رنجینه شفا بولنمز اولدی
اندیشه عمری باطل اولدی	جان ویردی وحقه اولدی واصل
کیمدرکه کلوب جهانه کتمز	کیم کامل اولور زواله یتمز
بو دور ره ورسمی روزکار	کیم اوله خزانی هر بهارنک
لیلینی کتوردکه فغانه	اول واقعه اولدی بر بهانه
ماتم دوتوب اندی اول کرفتار	درناغی ایله یوزینی افکار

١٠٥

رفع ایلدی پردهٔ مدارا
اول واقعه‌دن اوکوخبروا
کوردی که شکسته حال مجنون
چون ویردی سلام قلدی اعلام
ویردی بو قصه‌دن بشارت

پنهان غمم ایلدی آشکار
دوتدی ره دشت زید غمخوار
دورمش دد ودام ایچنده مجنون
کیم ابن سلامه ستدی ایام

دهر ابن سلامی قلدی پامال
مجنون چکوب آه وقلدی ناله
حیرتده دوتوشدی زید غافل
کیم فوت رقیب ایشته عاشق

کیم قلدی معارضنک خسارت
لیلی اوزاوینه دوندی خوشحال
افغان ایدب آغلدی بو حاله
بو حالت آنکا کورندی مشکل
کوملک کرک آغلق نه لایق

۱۰۶

تصویر خبر آوردن زید بمجنون از وفات ابن سلام

غزل

عشق درده نیک دوا ترک جاندر آنکه قو | ترک جان دیرلر بو درده نک معتبر درمانی
هیچ کیمسه جانانی جان ویرمکله ایتمونک | کیم کلوبدر بو صفت ایچره کنفوش

بو لیلی نونک ابن سلامدن صوڭره ماجراسیدر و دردونه محنته واقع اولان بلاسیدر

چون آنه اوینه دوندی لیلی
افغانه اولدی همیشه میلی

دوتمشدی طریق اهل ماتم
تجدید عزا قلوب دمادم

هر قنده ه بلوردی وار بر زار
اندوه و مصیبته گرفتار

جمع ایدوب اولوردی انجمن ساز
ایلردی سرود نوحه آغاز

گر ابن سلام ایدی بهانه
مجنون ایدی باعث اول فغانه

آغزنده ایدی بر اوزگه ذکری
کوکلنده ایدی بر اوزگه فکری

اظهار قلوردی اوزگه آدن
پنهانی ایدردی اوزگه یادن

بو رنکله دایم اول پری زاد
ایلردی فراغتیله فریاد

سوزدلنه گتورمیوب تاب
بر گیجه واغلدی یار و اصحاب

ایچدی آنکا شمع قالدی همدم
سندردی برآهله آنی هم

ماتمکده در بو کیجه عالم — بن بخت قرا بر اهل ماتم

نه صبر قالوبدر نه آرام — ظلمن که نولور بکا سر انجام

اولمش بو کیجه تمام کوکب — آزار سحون تمام عقرب

صبح آینه سینی زنک دوتمش — فیض سحری فلک اونوتمش

ای صبح سنک نه اولدی حالنک — دم اوربغه قالمش مجالنک

کوکلنک خوش ایسه تبسم ایله — مهرنک وار ایسه ترحم ایله

فریاد مه همدم ایت خروسی — آوازمه قوشن صدای کوسی

مرغ سحری کتورز بانه — کوستر دم صبحدن نشانه

چوق آغلدی ایتدی ناله زار — درد دل زاردن ایتدی تکرار

کوردی بودنیه صبح تمیز — شب درد لیسنه چاره آمیز

یوزدوندی آنکا که فیض عامی — چکمش بو داره صبح وشامی

رازدل زاردن ایتدی آغاز — کای واقف حال وعارف راز

بوقدر غم ودردمه نهایت — غمدن کیمه ایلیم شکایت

غم بیحد وبن بسی ضعیفم — بن بیله غمه چمن حریصم

١٠٨

ویرلرکه ستم رسیده مجنون
اولمش بن مبتلایه مفتون

بن خسرو با آنکا نه لایق
کیم جسمه اوله کیمه عاشق

بن ذره خوار و خاکسارم
کرده خاک رهکذارم

روحم که بنده در سنکدر
هرشاه که بنده در سنکدر

کنجینه جنونکا امینم
سن بسن سبیم که نازنینم

یارب مدد ایت که بو امانت
محفوظ اوله تادم قیامت

تا قربه توجه ایده کم چاغ
بولوم آچوق اوله دیوزم آغ

١٠٩

مناجات

یارب کمال بارکه کبریا حقی
یعنی فروغ نور رخ مصطفی حقی

قل غرقه بحر عشقه وجودم سفینه سن
فرنان خضره موسی ایدن اقتدا حقی

صبح وصاله ایله بدل شام هجرمی
صبحک دمنده کی نفس دلکشا حقی

درد و بلامی راه محبتده قیله کم
راه محبتنده کی درد و بلا حقی

اهل ضلالتم بکا کوستر هدایتیک
اهدنا الصراط قلن رهنما حقی

اندوه و درده کوکلمی صاحب تحمل ایت
درده تحمل ایلین اهل رضا حقی

کمدن سکایتدی ظلم و بیداد | هر لحظه ندر فغان و فریاد
عاشق طریقیدر طریقینک | کر عاشق ایسنک نیم رفیقنک
نالان غم عشق یاردن سن | سن داخی بزم قطاردن سن
بن کیبی یوق الده اختیارنک | بر اوزکه الندەدر مهارنک
چون دوشدی سنکله اتفاقم | رحم ایله بنکا کورشتیا قم
لطف ایله بنا کار خیرات | مجنونم اولن دیاره سیر آیت
بو شیفته فی تیور اول آیه | بو دردی تینده راول دوا یه
ناکاه کیدردی اولدی بیهوش | مطلق اوزن ایلدی فراموش
بیهوش لغنده دوشدی اول نور | همراه اولن کروهدن دور
اول نوعیدی ظلمت شب تار | کیم اولمدی ساربان خبردار
چون کلدی اوزنیه اول پریوش | اولدی بو قضیه دن مشوش
کوزآچدی اوزنی کوردی اتمش | همراهی بر قمش آنی کتمش
درد اوزره مضاعف اولدی دردی | دپرندی هیون ره نوردی
چوق جهد ایله ایلدینک و پو | چوق یول آرایوب یوکوردی هر سو

110

بر ساعت صکره کون چیقوب ... جانب ... کلدی محمل ... دوستلر ... مجنون ... ناکاه ... قافله ... ماه انور ... بوراده ...

اول شخص ... لطیفه ... بشن قالدی ... وقتی ... جواب ...

لیلا دیدی اول پری لقا در
رخسارله قدی دلربا در

سن شیفته سن اسیر ماتم
رخساری شکسته قامتی خم

سن خوارسن اول عزیز عالم
سن پیر و پاسن اول معظم

مجنون دیدی اهل عشق اولور خوار
حسن اهلنه در صفا سزاوار

لیلی دیدی ای بهانه پرداز
قید دل زارمه فسون ساز

پیکر دوتلوم توکلدی غمدن
با قامتنک اولدی خم ستمدن

مجنونه دیرلر اهل ادراک
اشعاری لطیف و لهجه سی پاک

سنده قانی اول ادای دلسوز
اشعار و حکایت دل افروز

مجنون دیدی اهل حال اولور لال
بیدر رنم اشک شاهد حال

ترتیب عبارت و فصاحت
عشق اهلنه در دلیل راحت

راحتدن اولن بنم کبی دور
گر صامت اولسه دکلی معذور

لیلا دیدی چون سنکا شکم وار
مجنون سنک ایله حالنک اظهار

لیلی سوزنک ایله بنیاد
بر شعر کبی زمانک ایت یاد

بو مجنوننک اظهار راز ایتدکیدر

که زیدیه بیانه ایتیاندم	هر وعده که ویردی دوغرو صاندم
امیدله عمرم اولدی ضایع	حالم تبه ایتدی ضعف طالع
القصه وجودم اولدی برباد	بر لحظه فلکدن اولمدم شاد
کوکلیه قلوب فراق تأثیر	بر طرفه غزل هم ایتدی تقریر

غزل

آه کیم بر دم فلک برایچه دوران ایتمدی	وصل درمانیله دفع درد هجران ایتمدی
یار دونک درد دل چکدم بو هم بر درد کیم	بلکه تنک درد دلم بر درده درمان ایتمدی
وادی غربتده جاویردم اول شوخن غنچه‌نی	بر گیجه خوان وصالی اوزره مهمان ایتمدی
دوستلر چاک گریبان ایتسم منع ایلمنک	کاو غلی کیم کوردی کیم چاک گریبان ایتمدی
فقر ملکین دوکرات تیرسن کمال سلطنت	کیم بو ملکک فتحنی فغفور و خاقان ایتمدی
تیغ بیدادیله هر دم قانی توکمک نه در	ای فلک سر کیم دم اوردی عشقده تنین قان ایتمدی
عهد و پیمان ایتدی یارم کیم سکا یارم ولی	یار لعل وصالی ورسن عهد و پیمان ایتمدی
عقل بیدار زندان بلا ظلم سنور	کیم که بر مدت جنون ملکینی سیران ایتمدی
سر عشق ایتمه انجق فضولی آشکار	بو مبارک سری هر کیم ایتدی پنهان ایتمدی

١١٢

[illegible]

سن سیزبن ایدم شکسته خاطر
کلزار امیدم اولدی سیراب
عیش وطربم چراغی یاندی
ایدل که ایدردنک آه وناله

یوزنشکر سنکا تشنه م قنقدر
یارب بوخیال درمی یاخواب
سنجم بوقودن مکر اویاندی

[illegible]

١١٣

تا دولت وصل وذوق دیدار
ای دیده توکوب سرشک کلکون
منظورنک اولدی اول سمنبر

دایم نکران اولب وصاله
بالله داخی آتمه ناله زار
هردم دیده دنک که قالی مجنون
قل مقدمنه نثار کوهر

[illegible]

مجنون دیدی ای آه بکا راز لطفیله قلن بنی سرافراز

کیمسن بکا ظاهر ایله آدنک بو بادیه ده نه در مرادنک

جان تازه لنور فصاحتکدن بو لهجه پر ملاحتکدن

خلقی خوش ولفظی جانفزاسن بیله کورنور که آشناسن

باللّه نه دیاردن کلورسن نه راهکذاردن کلورسن

کرلاله ایسنک نه داغدن سن ور سوسن ایسنک نه باغدن سن

شیرین شیرین تکلّمنک وار حال دلومه ترحّمنک وار

بیکانه دن اومرم بو حالی برالفتدن دکل بو خالی

بیهوده دکل بو کوکلم آلمق کلمک باشم اوزره یه صالمق

عقل اولیدی بنمله همراه احوالکدن اولوردم آگاه

غم کوکلمی ایتمیدی تباب کوزیرده سی اولمیدی خوناب

غفلت خللندن آیرلوردم البته کیم اولدیغنک بلوردم

چون بنده یوق احتمال ادراک سن سویله اوزنکی کیمسن ای پاک

غزل

حالاکه

غزل

115

حالا که هیر اولدی دیدار — تقصیر و تعلل ایتمه زنهار
گور دولت وصلی غنیمت — گل یانمه قلمه فوت فرصت
دل نذر وصال قامتکدر — ور جانم ایسه امانتک در
چون دوشسه مجالنک ایتمه اهمال — گل نذر یکجه دوست امانتک آل
گر خسته ایسک نم طبیبک — در عاشق ایسنک نم حبیبک
گل بزم وصاله محرم اول گل — بر لحظه نمله همدم اول گل
ویر نرگسه لاله ایله رونق — ریحان ترایله زیب زنبق
فیروزه حیات قرین یاقوت — قل طوطیه قند نابدن قوت
پیوند گل ایله ارغوانی — خضره تور آب زندگانی
ور عاشق مبتلاد گلسن — مجروح غم و بلاد گلسن
تقلید له کوتر ب علامت — قلمه اوزیکجه نبی ملامت
بر عقل وفراست ایله پیدا — ایلجق بزی ایتمه خلقه رسوا
ای گل بو بکاد کلمه رنگ — کیم اولمیه سن بنم اهرنک
بن عرض ایدم آفتاب رخسار — سن قلمیه سن حرارت اظهار

یاندرمغمه تیر خیالنک — بو قدر بکا طاقت وصالنک

زنهار کتورمه ای ستمبر — آیینهٔ عارضنک برابر

بر ذره‌یه کیم وجود یوقدر — آیینه‌دن آنکا سود یوقدر

اول کون که کوزمده وار ایدی نور — کوزدن یوز یکی یاشوردنک اکجیدر

حالا که نظاره داوله‌سی مشکل — دورمق نه ایچون بکا مقابل

عشق اتدی بنای وصل محکم — معنیده بنی سنکله همدم

رفع اولدی بو اعتبار صورت — حاشا که اولم آشکار صورت

لذت ریخ یار دلستاندن — جاندر بولنان ایدی ریغ جاندن

جانم کیدلی نسبی زماندر — جسمیمده‌کی شمدی اوزکه جاندر

سنسن حالا تنمده جانم — کوزده نورم جکرده تابم

سندن بری ایلدنک بنی سن — عرضه کیمه ایلیم سنی بن

بنده اولن آشکار سن بن — بن غودیو قم اول که وار سن سن

دایم سنکا بنده در تجلی — بن غیردن اولمشم تسلی

کر بن بلسیم نه سن ای یار — ورسن سن بلسنک نیم بن زار

[illegible] چمن [illegible] اولدی [illegible]

[illegible] ایدردم [illegible] شغال [illegible]

[illegible] صبح [illegible] نقش [illegible] وصال [illegible]

[illegible] صنعی [illegible] صورت [illegible]

[illegible] نقصی [illegible] حال [illegible]

وصو [illegible] کیمه مقید [illegible]

غمخوارلغنک ای بت پری رو	غمخوارلغنک جهین تیز بو
کیم پرده‌نشین اولب همیشه	دایم قیله‌سن حجاب پیشه
کون کیبی چقوب مدام سیره	کوسترمیه‌سن جمال غیره
کیم سنده نه اوله رسم عادت	اطوارمه درنم شهادت
بن عشق کذرکهنده خاکم	ایل حجبه سپلورنی که پاکم
رحم ایت بکا ای بت وفادار	طعن اهلنک آغزن آچمه زنهار
چون بن ره ورسم عشق دوندم	ناموس طریقنی اونوتدم
سن عقل ایکینی قومیه الدن	ناموسکی ساغله هرخللدن
تقریب ایله اول اسیر مهجور	بونادره شعری ایتدی مذکور

خیالیله تسلی در کونکل میل وصال ایتمز	کونکلدن بوشره برباراولدی عاشق خیالی
حقیقی عشق اولانچون سبب نقصان دکل مطلق	اوزان اهل حقیقت واله حسن وجمال ایتمز
کمال عشقه طالب محترز در حسن صورتدن	که قید حسن صورت عاشقی صاحب کمال ایتمز
دلیل جهلدر عشق اهلنه صورت پرست اولمق	که عاشق افتراقی ممکن ایله اتصال ایتمز

[illegible] ویردی وجود کامل

قربت قصه عصمت ایله قابل

١١٧

معراج کمال [illegible] صالوردم

کیفیت حال [illegible] صالوردم

اولدم نجه اولدغمدن آکاه

خوش [illegible]

حسنکده ذات پاکی بخش [illegible]

یا ایره وجود خاکی بخش [illegible]

انصاف بهمن اولدی قناعت

بکمن [illegible] استطاعت

عشقنده [illegible] ایدردم

اطوار [illegible] امتحان ایدردم

[illegible] لذت اولدی معلوم

وصل اولدی غم [illegible]

غمناک ایدم الیله بکسی شاد — بو قید تعلقدن آزاد

بر غافل خود پرستدم بن — حیلیله مدام مست ایدم بن

آرایش زلف وخال ایدردم — پیوسته بونی خیال ایدردم

کیم سن طلب وصال ایدرسن — نظارهٔ زلف وخال ایدرسن

حالا بکا روشن اولدی آنک — معراج حقیقت کمالنک

بن بسلدکم بو زلف وخالی — چشم سیه وعذار آلی

اوز جانم ایچون وکل شب وروز — نذر نظر نگه‌دای دل افروز

تا ایلیه‌سن دمی نظاره — تسکین ویره‌سن دل فکاره

هم سن اوله‌سن مراده واصل — هم اوله بکا ثواب حاصل

بو قدر چو نظاره‌یه سنده — نیلر بو جمال خوب بنده

تن درخنده ودر روانم — کنج بدنده نقد جانم

ویردم اوله صرف رهگذارک — کورد کده روان قلم نثارک

توفیق وصالک ایدم ادراک — اندیشهٔ هجردن اولم پاک

حالا که میسر اولمز او دل کام — اولمق نه روا اراده بدنام

نه دلبرکیم وار دیم عاشقه عرض جمال ایتمز | قالور ناقص بو توفیق نظر کسب کمال ایتمز

دکل جذب ایتمین عاشقی معشوق اولمغه قابل | نه حاصل حسن صورتدنکه جذب اهل حال ایتمز

گرک جذاره معشوق مخفی غیر عاریده | که عار اولمین اوراحسن دوا اهمال ایتمز

هوا وصلدر کیم خوبلر وصلیله طالبدر | دگرنه عشق کامل فرق هجران و وصال ایتمز

اولور نقد حیات عاشقنک معشوقه صرف ایلر | بو ظلمی آه اگر معشوقه عاشق حلال ایتمز

مجاز ایله خوبلر جلوه و ناز ایلوبلر کیم | اودن اهل حقیقت مبتلای زلف و خال ایتمز

فضولی عالم صورتده سیر ایتدرکر واکرزار | زهی عاقل بو سودا سرانجام خیال ایتمز

تمامی سخن

ختم ایلیدی بو سوزی اول ماه | برناقه نشین کوردی ناگاه

ناقه اثریله برسبک خیز | کوردی که کلور نسیم تک تیز

بلدی بت کلرخ سمن بوی | کیم اوردی آچوقدر اول تک وبو

بلدی که رقیب بد کماندر | اندوه دل و بلای جاندر

اول ماه وشی اولدغنده غائب | اولمش آنکا سرعتیله طالب

کلزاره سنوز تیمدان خار | کل غنچه سی و داغ صحن گلزار

119

ظاهرده رفیقی وحشه طیر | باطننده ملایک ایله همسیر

قلمشدی کمال اعتدالی | کسوت المندن آنی خالی

بلمشدی جهانک اعتبارن | یوق سیرنه صایمشدی وارن

حکمزدی جهانده اول جهانکرد | اندیشه کرم وغصه سرد

دوتمشدی طریق اهل توحید | بولمشدی کمال ترک وتجرید

اولمشدی وجود پاکی پرنور | آلایش اکل وشربدن دور

تحصیل قلوب صفای سیرت | کورمشدی مجازدن حقیقت

اعیانه یوقیدی اعتمادی | نقاشیدی نقشدن مرادی

موزونیدی طبع نکته دانی | هر نکتده واقف معانی

آوازایدی سبب ملایم | اسلوب درست وسعی قایم

تحریرله هرحکینده آواز | قوشلاره دوتردی راه پرواز

کاهی غزل وکهی قصیده | انشا قلوب اول ستم رسیده

سوزیله اوقوردی کاه وبیکاه | برنیچه عزیز آنکله همراه

یازرلریدی تمام شعرن | اوقورلردی مدام شعرن

غزل

ساقی کوزه کلدی نشأه می
برنجه قدح پر ایت پیاپی

عزم طرب ایتدنک اتمام ایت
ذوقن طرب اهلنک تمام ایت

بزم اهلنه جام لاله‌کون دوت
اما بزه جمله فزون ایت

زیرا که هنوز بیم مستم
غم سلسله‌سینه پای بستم

خونشد طرب اهلنک بساطی
اولسیدی ثبات وانبساطی

تاریخ نویس حال ایام
بو قصه‌یه بیله ویردی اتمام

کیم وصلدن اولمیوب تسلی
مجنوندن اولنده دور لیلی

کسمشدی تعلق جهاندن
قطع نظر ایلشدی جاندن

بر فصل که دست غارت دی
کلزار بساطن ایلدی طی

ماتمکده اولدی عرصه باغ
ماتمده سرود ناله زاغ

لیلی کبی اولدی لاله مستور
مجنون کبی شاخ ارغوان عور

رنج یرقاندن اولدی اشجار
لرزان وضعیف وزرد رخسار

سوندی کل ولاله‌نک چراغی
صرصر یلی ظلمت ایتدی باغی

کل بیم تعرض هوادن
لاله ستم دم صبادن

[illegible]

کای باغ هنر بوآه سرذنک — بن خسته یه طاهر ایله دردنک

بن واله سننک کبی نزارم — برگلدن ایراغ زرد و زارم

نه دولت قربنه قسمولم — نه روضه کوینه وصولم

سن گرچه خزانه سن گهربار — البته بهاره تیکونک وار

امید وصال بنده یوقدر — سندن غم و غصه بنده چوقدر

آرتردی غم آغلدقجه دردن — گریان گوکه دوندی روی زردن

بولیلینک وصیت ایتدیکیدر — دو یاد ایله دنیادن گتدیکیدر

معبودنه عرضه قلدی رازن — بلبلردی گوکلده کی نیازن

کای حاکم عرصه قیامت — سلطان سریر مسند امت

نومیدلق اشکنجه سنه یاندم — بالله بو وجوددن اوصاندم

چون دوست یانندە نابودلم — بالله بو حیاتدن ملولم

بن شمع شب فراق یارم — سوزان و سیاه روزگارم

یاندردی بنی جفای عالم — دکلنرم اولمنجه بردم

دیردم که وجودم اوله باقی — شاید دوشه وصل اتفاقی

[illegible]

[illegible]

کای

گاهی دردِ دلم دواسی آنه — شمع المم ضیاسی آنه

غم کرلمکیله چاره ایتدم — تا ممکن ایدی تحمل ایتدم

حالا که مقرر اولدی کیتمک — فرض اولدی بو سرّی ظاهر ایتمک

اولسون سکا ای ضعیفه روشن — کیم تیغ هوا هلاکیم بن

جسمده یوق اوزکه درد تابی — الا غم عشق و اضطرابی

بن عاشق زار بی نوایم — بر ماه لقایه مبتلایم

سوداسی ایله یوق اوکده وارم — کیجه‌دی هوسیله روزکارم

چوق آرزو ایلدم جمالن — بر کون کوره بلمدم وصالن

حالا کیدرم کوکلده سوزی — الدن نه کلور بو آیده روزی

انجق دکلم بن پریشان — اول یار غمنده زار و کریان

اول اسمم بن زاره مبتلادر — سرکشته و زار و بی نوادر

بندن در آننک جنونی افزون — قیس ایکن اولوبدر اد مجنون

دایم کیچورر غمنده ایامم — بر کون آنکا حاصل اولمیوب کامم

رسوای زمانه اولدی بندن — آفاقه فسانه اولدی بندن

١٢٣

زنهار آنکا اولنده واصل

سن هم گله کور تغافل ایتمه ‌ ‌ ‌ بن منتظرم تغافل ایتمه

گر صادق ایسه‌ک بو یولده سن هم ‌ ‌ ‌ صبر ایلیه ترک عالم

گل کام دلیسیله اوله لم یار ‌ ‌ ‌ بر یرده که بو قدر آنده اغیار

دایم اوله لم برابر ده همراز ‌ ‌ ‌ کیم حقیمه دشره آندن آواز

خوش منزل اینه بولمشم راه ‌ ‌ ‌ بی طعنهٔ دوست جور بدخواه

نه دن سنی ایلیک خبردار ‌ ‌ ‌ بسم الله اگر ارادتنک وار

چون قلعه وصیتنی آخر ‌ ‌ ‌ عزم سفر اندی اول مسافر

یاد ایلدی یار مهربانن ‌ ‌ ‌ وصل آرزوسیله ویردی جانن

کیمدر که جهانده فانی اولمز ‌ ‌ ‌ دور فلکنک امانی اولمز

دنیا یدی باشلو اژدهادر ‌ ‌ ‌ اندیشهٔ الفی خطادر

هر لطفنه دردفنه‌نک قهر ‌ ‌ ‌ هر شهده نه در قرینه‌نک زهر

دوران اوزرنج دردز مانه ‌ ‌ ‌ البته کلن گیدر جهانه

ارباب زمانه ویروب بهینه ‌ ‌ ‌ بو شعری نه خوش دیمش خردمند

غزل

چوق

چوق آغلدی ایتدی آه و ناله — آغلر کیم اولور بو حاله

القصه دوتوب طریق ماتم — اول واقعه یه تغلدی عالم

تعظیمه دوته لر غراسن — قرآن دوزب اوردلر ناسن

تن اولدی مقیم روضه خاکه — روح اولدی قرین اوج افلاکه

شوق اهلنه قرب حاصل اولدی — دریاسنه قطره واصل اولدی

مجنونک لیلی وفاتندن خبردار اوله رق دوست یادیله دنیادن گتدیکیدر

...ت چمنده گل دریلر — عالمده بیان خبر ویرلر

...ه نسن الینده سحر... — ویرسلر آنکا بو نوع تشهیر

...م زیدسته سیده ه زار — اول واقعه دن اولوب خبردار

...استحال قلوب عزیمت راه — مجنون حزین ایتدی آگاه

...ی شیفته شکسته طالع — افسوس که سنک اولدی ضایع

...دبار طلسمنک اندی باطل — بو مشغله دن دخی نه حاصل

...زار یوزلدی یع بساطنک — بو سلسله دن کس ارتباطنک

۱۲۵

۱۲۶

برموره چه به مدرو کیسنه
تأثیر ایتمه‌دن آفتاب آتیب
آلتینی بارولن دیاره
دوشسه یوله زنده اولمه همراه
چون کوروی مزار کلعذارین
کوکسینی لحدکی قلوب چاک
قرا اورره آختدی قانلو یاشین
پرنوزن ایدب سرشک مملو
اولدی دراشک بیقراری
کوز یاشنی ایلدی مخاطب
چقمق سکا شمدی اوکه واجب
بربرجی مقام دوتش اول ماه
سن دوره مه اگر مروتک وار
کور خانده قدا اولی در یکانه

غیرت حمیتور ذکر ریسه
باری بوکناهه برثواب ایت
شمع ایلدی جسم اول مزاره
بر حالیلیه کیم نعوذبالله
دوشدی و قوجقلدی مزارین
مرقدکی صاحبدی تا سنه خاک
لعل ایلدی یاشی قبر داشین
لحدی یره اول سرشکه صو
قبر احجره نکار زنک نثاری
کای تیره شب فراقه کوکب
کیم اولدی اول آفتاب غائب
کیم بولمز آنکا نسیم همراه
کیر تپراغه ایسه آنی زنهار
نتمش آنکا آفت زمانه

عالم خوش ایدی که واریدی یار — چون یار یوق اولمسون نه کیم وار

ای جان تن خسته یه وداع ایت — بر خسته ایله نیز نزاع ایت

مشتاقکم ای اجل کرم قیل — دفع الم ایله رفع غم قیل

قورتر بنی اضطراب غمدن — ویر مژده وجود معدمدن

آیینه می ایله زنکدن پاک — قیل پرده اعتبار می چاک

رفع ایت نه ایسه اراده حایل — ایله بنی اول نکاره واصل

تکلیف وصال ایدر بنکا یار — بر خلوته کیم یوق آنده اغیار

بن کیتمه مک ایلسم خطا در — سندن بنکا بر دو روا در

بالله مدد ایت مده قلما اهمال — کیم تخته یوزو ویریدر اقبال

یارب بنکا جسم و جان کرکمز — جانانم ایسه جهان کرکمز

من بعد ذلیل و خوار قیلمه — سرگشته روزکار قیلمه

افغانده ایکن کیدیب قرار — اولدی بو غزل دلنده جاری

غزل

یانده جانم هجر ایله وصل رخ یار استرم — دردمنده فرقتم درمان دیدار استرم

[illegible]

سلیمه جوقه ... غم لیلادن

چون نگاریسنده ورده لیلا انتظار

سیر وفا دیده ... وصل ... ظاهر سلیم

ای ... بر کیمسن جا ... ایدن اودن

١٢٧

تمامی سخن

چون راز درون اندی تقریر

دلبسته موافق اولدی تقدیر

امداد قلوب بی ثبات

قلدی آنی معتقد حق

محقق

اولدی عاشق نقدر ... بس سن

کیسک ده دردی جان ایدن

جان صمدی ... ایتدی اول ازلیدن

قوبی وجد ... ازلی

کی انجم ... حرامی ایلدن

کل دردی ... حیرتی ایلدن

انصاف همین اوله محبت — بو دایره ده مقام حیرت

کویا که انده ایدی جانی — دایم کوزه دروی اول زمانی

چون درد له تیدی اول زمانه — آندن براجازت اولدی جانه

هر نچه که وار ایدی نکاری — عالمده ایدی آنک قراری

چون قلدی نکاری ترک عالم — بو عالمی ترک قلدی اول هم

چون کوردی بو حالی زید غمناک — افغان ایدیب یقه سن چاک

فریاد له قلدی نوحه بنیاد — اوج فلکه تیوردی فریاد

زار آغلدی ایله کیم هم اولدم — آهی اوتنه نیلدی عالم

ایل جمع اولوب اندلر نظاره — مجنون سیاه روزکاره

قراوستنه کوردلر نخلش — جانانه سنه جان نثار قلمش

اجوالنه آغلیوب سراسر — دفن ایتدیکن اندلر مقرر

غسل ایلیوب تن نزارن — دلدازینک آچدلر مزارن

قویدیلر آنی هم اول مزاره — غمناک تیندی غمکساره

روح اوله فلکده روحه همراز — تن اولدی تنیله یرده دمساز

بهار تنسنده فالمیوب تاب — اقلمندی مزاره یاستانبه جواب

خواب ایچره کورندی اول مزاره — بر باغچه ده ایکی ماه پاره

رخسارلرنده ذوقدن نور — بیم وغم ودرد وغصه دن دور

خوشوقت ونشاط منوو دلشاد — اغیار شرندن آزاد

هر مهوشی بر فرشته صورت — اخلاص ایله اولمش اهل خدمت

صوردی که بولر نه ماه لردر — نه رتبه لو پادشاه لردر

بو روضه نه روضه برینندر — بو قوم نه قوم نازنین در

بو دردیدلر ریاض رضوان — بو قوم خجسته حور وغلمان

بر ایکی مه خجسته رخسار — مجنون له لیلی وفادار

چون وادی عشقه کردلر پاک — اول پاک تغیله اولدلر خاک

منزللری اولدی باغ رضوان — چاکرلری اولدی حور وغلمان

چون موندده رضا ویروب قضایه — صبر ایلدیلر غم وبلایه

کتدکده جهان بی وفادن — قورتولدیلر اول غم وبلادن

چون زنده یوقدن اولدی پیدا — بو تحفه یی اتدی خلق اظهار

١٣٠

اقرانى ايچنده خوار قلدڭ | بى عزت و اعتبار قلدڭ
بيله كرا اوليدى برجه سيز | باشسز كبى هنرسيز وفاسيز
اولمزدى آنكا هميشه جورڭ | كامنجه مدام اولوردى دورڭ
فضل اهلنه مايل اولدغندن | ادراكه كامل اولدغندن
دايم غم النده زار ايدوب سن | آشفته روزكار ايدوب سن
بن هم كرا اوليدم اهل تدبير | اتمزدڭ اعانتنده تقصير
سندم غرضم اولوب سرانجام | دورڭده بكا اولوردى آرام
چون اهل وقاره ننگ و عارم | جورڭله هميشه خوار و زارم
بو يوزدن ايشسنڭ مدارڭ | وار ايدى كه بو قدر اعتبارڭ
كردون بشدى نجم عنابم | ويردى بو ادا ايله جوابم
كاى صورت حالدن خبرسيز | هر حكمه عيب ايدن هنرسيز
بن امره موافق ايلرم دور | حكمتده وفادر اتدكم جور
اما سن ايدن عمل خطادر | كيم پير طريقتڭ هوادر
شاعرلغه افتخار ايدوب سن | كذب اوزره شعار ايدوب سن

الدائمه اگر سپهر لاعب | طعن ایله سکا دیدیسه کاذب

اشعاره بیان دیوب او صائمه | سرمایهٔ لفظی سهل صائمه

سوزدر گهر خزانهٔ دل | اظهار صفات وذاته قابل

جان سوزدر اگر بلورسه ال | سوزدرکه دیرلر اونکه درجان

بالله بو بیان میدرکه حالا | امواته سوز ایله ویره نک احیا

مجنونله لیلئی قلوب یاد | اروا حلرنی ایلدی نک شاد

بو بیان عذر ایتدیکی کتابدر و تاریخ اتمامی فتح الباب در

ای کلک رونده بارک الله | اولدنک بن ره بورده همراه

تک سعیله جاجم یتوردنک | برمنزله عاقبت یتوردنک

رحمت نکا کیم بن اندنک امداد | بو اسکی بنایی ایتدم آباد

اشکیله ویروب نسیم امدود | آتشیله برونی عنبر آلود

مخزن لری گنج گوهر درد | روزن لری منفذ دم سرد

القصه مرتب اولدی بر باغ | هر لاله سی باغری اوزره بر داغ

خون جگر آب جویباری | نوک مژه ابر نوبهاری

عیبیم هنر اختیار ر قلمه
بیهوده بیتیر تعرّض ایله
ترک ایله تعرّض وارادی

شعرم حددن شعار قیلمه
گر قادر ایسنک جوابی سویله
گیم وادی جهلدر بو وادی

دوم خیر سوزندن اوردادم
ور خیر دیمزسن ایسم اسم

تمّ الکتاب بعون الملک الودود در کارخانهٔ چاپ جناب آخوند ملا عبدالله کتاب فروش در کاروانسرای حاج نائب دکان دردم بازار کلاه فروشان در پیش روی کاروانسرای نمدچیان در دوش دکان قنادی نزدیک بازار چراغ چیان بسعی واهتمام میرزا عبدالصمد ابن کربلائی حسن تبریزی اتمام پذیرفت

فی شهر جمادی الاول سنه ۱۲

3 1761 08159582 9

PL
248
F95L4
1848